

2384 E · 2, - DM

MITTEILUNGSBLATT
DER KROATISCHEN KATHOLISCHEN GEMEINDEN

LEBENDIGE GEMEINDE

ŽIVA ZAJEDNICA

IST HRVATSKIH KATHOLICKIH ZAJEDNICA · BROJ 4 (179) · TRAVANJ/APRIL 1997

Papin
blagoslov
Bosni
Hercegovini

SVAMA SMO — HVALA TI SVETI OČE!

Hvalospjev ljubavi

Kad bih imao dar proricanja
i znao sve tajne
i sve znanje;
kad bih imao puninu vjere,
tako da bih brda premještao,
a ljubavi ne bih imao,
bio bih ništa.

Sv. Pavao, 1. Kor. 13,2

Papa u Sarajevu i izbori u Hrvatskoj

U današnjem svijetu superbrze komunikacije ne može se očekivati od jednog mjesečnog lista da bude prvotno informativan. Mjesečni listovi mogu samo kasniti za događajima, analizirati ih i bilježiti onako kako to traži određena koncepcija. Zato smo već u ranijim izdanjima govorili i o značaju posjeta pape Ivana Pavla II. Sarajevu, ali i o velikom značenju izbora u Hrvatskoj. I jedan i drugi događaj padaju na isti dan, 13. travnja.

Već sada se taj dan može nazvati povijesnim. I zbog jednog i zbog drugog događaja. Papin posjet Sarajevu, odnosno Bosni i Hercegovini, može se činiti redovitim i normalnim, ali on to ni u kojem slučaju nije. Mnogi još uvijek nisu ni svjesni svekolike težine i višedimenzionalnosti toga još jednog hrabrog čina pape Ivana Pavla II. Prvi put u povijesti jedan rimski biskup, jedan papa, staje na tlo jedne zemlje na raskrižju svjetova, vjera, civilizacija i kultura. Valja samo baciti kratki pogled na zemljopisnu kartu i u povijest, pa i ovu najbližu, pa će se već odoka moći vidjeti izvanrednost toga posjeta. Ovaj Papa nesumnjivo kreira suvremenu povijest.

O značenju izbora u Hrvatskoj, napose u hrvatskom Podunavlju, sve je gotovo rečeno. Valja jednostavno, iz perspektive dijas-pore, otići kući i glasovati; sada konačno za Hrvatsku u njezinim međunarodno priznatim granicama. U Vukovaru, Iloku, Dalju, Aljmašu, Erdutu – na Dunavu! Dragi čitatelji i ostali, upamtite, 13. travnja pišemo povijest. Svi zajedno! Pozdravlja vas

uredništvo

ŽIVA ZAJEDNICA LEBENDIGE GEMEINDE

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42
Tel. (0 69) 54 10 46, Fax (0 69) 5 48 21 32

Herausgeber/
Izdavač: Kroatiches Oberseelsorgeamt
in Deutschland

Verantwortlich/
Odgovara: Bernard Dukić

Chefredakteur/
Glavni urednik: Anto Batinić

Redaktion/
Uredništvo: Stanka Vidačković, Jura Planinc,
Ivek Milčec, Jozo Sladoja, Jozo Župić

Mitarbeiter/
Suradnici: Željka Čolić, Vesna Školnik, Dijana Tolić,
Ivo Balukčić, Alen Legović,
Marko Obert, Vlatko Marić

Satz + Layout: Ljubica Markovica

Lithos +
Seitenmontage: Fotosatz Service Bauriedl
64546 Mörfelden-Walldorf

Druck: Spenglers Druckwerkstatt GmbH
64572 Büttelborn

Jahres-
bezugspreis: DM 30,- incl. Porto (s poštarinom);
za ostale europske zemlje: DM 40,-
za prekomorske zemlje: DM 60,-

Bank-
verbindung: Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01)
bei der Frankfurter Sparkasse

RODITELJI, DJECA, MLADI

Piše: Željka Čolić

Ta današnja mladež

„U današnje vrijeme mladi vole raskoš. Imaju loše ponašanje, preziru autoritet, nemaju poštovanja prema starijim osobama i pričaju, kada treba da rade. Mladi ljudi više ne ustaju kad stariji ulaze u sobu. Prigovaru svojim roditeljima, proždiru slatkiše sa stola, hvališu se u društvu, prebacuju nogu preko noge i tiraniziraju svoje učitelje.“

(Sokrat, 470-399. pr. Isusa, slobodno sažeto iz 8. Platonove knjige o državi)

Već u doba antike filozofi su kritizirali, kao što vidimo u navedenom citatu, raspad morala i neumjesno ponašanje djece i mladih. Znači li to ustvari da se osim okolnosti i standarda ništa do danas nije promijenilo?

U današnje vrijeme nimalo nije lako živjeti. Kada se sve norme života, izvjesne tradicije i ideali, nalaze pod upitnikom, kako da mladi čovjek nađe za sebe odgovarajući put? Ne treba žaliti za tradicionalnim načinom života. Ljudi su prije živjeli jednostavnije, ali i nesvjesnije. Bilo je sve označeno, znalo se kako se treba ponašati, kako odlučivati u nekim životnim pitanjima. Uloge žena i muškarca su bile jasno razgraničene, bez ikakvih preispitivanja. Crkva je svojim strogim moralom nametala životne principe, imala veći ugled i (straho)poštovanje u društvu. Društvo je bilo ograničeno uskim shvaćanjima, te prenosilo suptilni pritisak na pojedinca. Danas su sve granice razorene, definicija dobra i zla više nije uvijek jasna. Crno i bijelo postalo je sivo. U vrijeme oronulosti svijeta, gledajući i prirodna dobra, Zemlja se iscrpljuje do maksimuma. Tehnika se neminovno razvija, potiskuje ljudske ruke, ponekad i razum, ali i dušu. Mi se gubimo u anonimnosti i brzopletom životnom tijeku, orijentiramo se na reklamnim projekcijama nekog životnog standarda, gdje smo reducirani isključivo na nekritičnog konzumentu. U takvom tehniziranom svijetu ima malo mjesta za unutrašnje vrijednosti. Tražimo sebe u tom cijelom nedefiniranom prostoru i gubimo orijentaciju za bitno. Nije čudno da su mladi iritirani: mediji im projiciraju perfektnost čistoće, uspjeha, inteligencije; prikazuju im slike savršene obitelji, koje nemaju dodira sa stvarnošću. Život se reducira na materijalizam. Čak u vrtiću se neka djeca ne žele igrati s djecom, koja nose stvari kupljene u C&A. Pa, je li to normalno? Izvjesnu materijalnu stranu svi mi imamo, jer to današnji život zahtijeva, ali ako se život svodi isključivo na to, onda nešto nije u redu.

Roditelji nose veliku odgovornost za odgoj djece. Već oni najmanji su otvore-

ni za svakoake sugestije i imaju roditelje uvijek pred očima kao primjer. Često su roditelji sami puni iščekivanja (ne uzimajući u obzir društveni pritisak): respektiranje starijeg pod svaku cijenu, dobro ponašanje (bez proturječja), dobre ocjene. Pa, djeca su sav ponos – treba ih prezentirati! Neki roditelji zaboravljaju pritom da djeca imaju svoje „ja“ i da njih treba isto respektirati. Pogotovo zaboravljaju da su i oni nekad bili mladi i da nisu savršeni. Djeca/mladi trebaju uglavnom velikodušne roditelje, koji imaju razumijevanja i vremena za svakidašnje probleme djeteta, koji ne reagiraju agresivno na svako „protupravilno“ ponašanje, koje se nekad pokaže kao malenkost. Ali djeca trebaju s druge strane i osjećaj da su roditelji oni koji odlučuju o „principu“ ili „putokazu“ suživota. Roditelji trebaju djecu usmjeravati (!) (i na određen način „formirati“) bez nasilnosti ili apsolutnosti odraslog, ali imajući uvijek narav i karakter djeteta u vidu. S povećanom dobi djeteta povećava se i postotak suodlučivanja (povećana prava) u zajedničkom životu. Djeca moraju shvatiti da njihova sudbina ne ovisi o neutjecajnim moćima, nego da o njihovim sposobnostima i naporima pretežno ovisi što će postići. Postoji jedino opasnost prevelikog pritiska za uspjeh, ali zato roditelji trebaju biti osjetljivi i imati „otvorene oči i uši“. Djeca bi trebala odrasti u svijesti da svaki čovjek ima mane i prednosti i da nitko nije savršen. Oni trebaju primarno ali i stabilno samopouzdanje. To se ne uspijeva samo slijepom pohvalom, nego doziranim ohrabivanjem: „Usudi se i uspijet ćeš, iako nije lako.“ Najbitnije je da djeca imaju oslonac, koji im pruža sigurnu vezu uz roditelje i čvrsta svijest: „Oni me vole, iako nekad zabrljam stvar.“

Iz svega ovoga možemo konstatirati da u današnje vrijeme nije lako živjeti ni kao mladom čovjeku, niti kao starijem. Međutim, dok jedni druge respektiramo, dok pružamo „ruke“ odnosno ljubav, razumijevanje i toleranciju jedni drugima i u teškim situacijama, sve se lakše može podnijeti: pa, čak i ovaj surovi, anonimni životni stil modernog vremena. ■

Kamo se vratiti?

Poštovano uredništvo, redovan sam čitatelj i pretplatnik našeg katoličkog i hrvatskog lista „Žive zajednice“, pa vam se kao izbjeglica i prognanik iz Bosne obraćam ovim pismom s pitanjima i dilemama. Ima nas ovdje puno Hrvata iz Kaknja, Kraljeve Sutjeske, Vareša, Čatića, Aljinića, i drugih sela kakanjskoga područja, kojima u sljedećim mjesecima istječe izbjeglički status u Njemačkoj. Radi se, kako vam je poznato, o prisilnom vraćanju izbjeglica iz Bosne, prema odluci njemačke vlade. Molimo vas da nas Hrvate iz Hamburga i okolice, te drugih mjesta u Njemačkoj, informirate kamo i kako da se vratimo. Znamo da je područje Kaknja i Kraljeve Sutjeske vjekovima bilo i ostalo katoličko i hrvatsko, da je to naša zemlja, jer su nam o tomu

pripovijedali naši pradjedovi i djedovi, ali naše su kuće uglavnom spaljene, opljačkane ili useljene, a muslimanska vlast nas ne želi i ne prima.

Otkuda sada pravo Aliji Izetbegoviću, Ejupu Ganiću i Harisu Silajdžiću da u naše preostale kuće i na naše posjede naseljavaju Sandžaklije?! Otkuda im pravo da na tom našem području prave nekakve vojarne za „iransku“ vojsku, kojoj je zapovjedništvo u Zenici? Za koga se tu stacioniraju? Kako su ti „Iranci“ mogli dobivati bosansko državljanstvo, kada ova naša pusta Bosna nije ni imala pravoga predsjednika niti vladu? Zna se da tada Bosna nije bila, a nije ni danas, pravna država. Kamo da se mi vratimo, kad nam je sve zaposjednuto, i to u vrijeme kada nije bilo ni države ni vlasti. Tko god je od nas otišao, a kuća mu nije spaljena, našao je u njoj Sandžaklije,

koji kažu da im je to dala vlast, da je sve na njih uknjiženo i da mi tu nemamo više što tražiti. Mi se želimo svi vratiti na svoje, ali ako već ne može, onda tražimo nadoknadu za oduzetu imovinu, pa ćemo potražiti drugi smještaj.

Otkuda toj nekakvoj vlasti onda pravo da od početka rata nama umirovljenicima zaustavi isplaćivanje mirovina koje smo krvavo zaradili u rudnicima, u izgradnji cesta, cementare, termoelektrane, i radom u drugim poduzećima? Prema međunarodnom pravu imamo pravo na krvavo stečene mirovine, a netko nam je to pravo oduzeo, kao i novac. Isto tako imamo pravo na svoje kuće, posjede, na povratak u drevnu Kraljevu Sutjesku, kolijevku hrvatstva, ali i sebe i vas i sve ljude dobre volje pitam – kako da ostvarimo to pravo?

V.P. prognanik i umirovljenik, Hamburg

Divlja glazba na satelitskom programu HRT-a

Hrvati koji žive izvan domovine također su na svoj način sudjelovali u domovinskom ratu, ako ne s puškom u ruci, a ono s raznim i brojnim humanitarnim akcijama i širenjem istine o našoj domovini. U svom tom radu puno je pomogao satelitski program, Hrvatske televizije, koji nas je svakodnevno informirao o ratnim prilikama kod kuće. U to je vrijeme satelitski televizijski prijenos bio u početnoj razvojnoj fazi, tako da su uređaji za prijenos bili vrlo skupi. Zahvaljujući hrvatskim katoličkim misijama, ti su uređaji instalirani u prostorijama misija, gdje je dnevnik i ostale aktualne emisije znalo pratiti i do 300 ljudi, a da se za vrijeme prijenosa ni muha nije čula. Danas se ti prijemni uređaji nalaze gotovo u svim našim stanovima i kućama.

Vode se dakako i rasprave o kvaliteti programa. Zbog nekih neprimjerenih emisija neki su već pisali upravi HRT-a i ravnatelju Ivici Mudriću, ali se nije udostojio ni odgovoriti. Pisali su i ministarstvu prosvjete i sporta, kojemu je također upućena kritika, ali je to ministarstvo pristojno odgovorilo da taj dopis spada na upravu HRT-a, pa ga je onamo i proslijedilo, ali od odgovora nije bilo ništa. Živim više od 25 godina u Njemačkoj, gdje se može gledati mnoštvo tv-postaja, ali u tzv. udarnim terminima emitiranja vijesti, u 18, 19, 20, 22 sata, nema pornohotentotske glazbe, kakve nažalost ima u satelitskom programu HRT-a. Primjerice, odmah nakon prijenosa procesije za sv. Vlahu u Dubrovniku, uslijedila je emisija s divljim krikovima i luđačkom „glaz-

bom“, s poluodjevenim djevojkama, nekakvim revolverašima, momcima koji su gotovo očito pod utjecajem droge ili alkohola, divljom vožnjom automobila itd. Zar se takvim emisijama reprezentira Hrvatska putem satelita i etera?! Zar to služi odgoju naše mladeži u dijaspori?! Zanimljivo je da takve emisije dolaze odmah prije ili poslije dnevnika.

Trebalo bi da o tomu urednici HRT-a povedu više brige. To nam vani zaista ne služi na čast, jer to nije primjeren način prikazivanja hrvatske kulture, nego nam je štoviše na sramotu. Kao što je svaka vrijedna obitelj dužna voditi brigu o svojoj djeci, tako je i država dužna svojim zakonima i propisima voditi brigu o svome mladom naraštaju, pa i o onomu što mu se nudi preko televizije.

Prof. Ante Svoboda, Ludwigshafen

Pomoći putove mira

Poštovani, Obraćam Vam se molbom za pomoć za tiskanje knjige „Na putu mira“.

Vjerujem da ste već upoznati s tom knjigom. Knjiga je, naime, izrađena kao materijal za kviz koji se održao prigodom susreta hrvatske katoličke mladeži u Splitu, 1996. godine. Knjiga je naišla na izvanredan prijem kod učenika i vjeroučitelja. Prvo izdanje tiskano je samo za potrebe kviza u 3 000 primjeraka. Budući da se u knjizi na pristupačan način obrađuju za naše vrijeme primjerene teme poput pitanja izvora zla u svijetu,

ophođenja s konfliktnim situacijama, uloga religija, a osobito kršćanstva u odgoju za mir i mirotvorstvo, pitanja dijaloga, ekumenizma, ljudskih prava, itd., potaknuti smo da knjigu učinimo dostupnom širem broju čitatelja. Plan nam je dostaviti svakoj školi i svakoj župi u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini oko 20 do 30 primjeraka. To bi ukupno iznosilo oko 80 000 primjeraka što bi iznosilo oko 180 000 \$.

Imajući taj cilj u vidu, obratili smo se brojnim organizacijama s molbom za pomoć, primjerice, na *National Conference of Catholic Bishops, the Office to Aid the Catholic Church in Central and Eastern Europe, Catholic Relief Services u Zagrebu, Renovabis* u Njemačkoj, Caritas Internationalis u Rimu, Hrvatskom cari-

tasu, itd. Uglavnom smo se dakle obraćali stranim organizacijama i zakladama. Neke od njih očekuju da nam pomognu i neke naše organizacije. Stoga se obraćamo Vama s nadom da će naša molba naići na razumijevanje.

Nadajući se da na ovaj put Vaša pomoć neće izostati, srdačno Vas pozdravljamo: Mir i dobro Fra Božo Vuleta, OFM

Vijeće franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni & Hercegovini

Council of Franciscan Communities in Croatia and Bosnia & Herzegovina

FRANJEVAČKI INSTITUT ZA KULTURU MIRA
Franciscan Institute for Culture of Peace

Poljudsko šetalište 17

HR-21000 Split, Croatia

Tel./Fax.: 00385-21-342622

e-mail: 106132.1456@compuserve.com

Žiro-račun: 34400-672-1648

HANS DIETRICH GENSCHER

Hrvatska mu je zahvalna

Čovjek u žutom džemperu proslavio je koncem ožujka svoj 70. rođendan. U tom ga je povodu primio i čestitao mu i kancelar Kohl, njegov negdašnji šef i suradnik. Ministar vanjskih poslova Republike Hrvatske uručio mu je osobni dar i prenio čestitke predsjednika Tuđmana.

I ta gesta govori da je H. D. Genscher čovjek kojemu Hrvatska i hrvatski narod duguje i izražava zahvalnost. U ono najgorije vrijeme, koncem 1991., kada je Hrvatska bila suočena s teškom velikosrpskom agresijom, s tisućama ranjenih, prognanih i ubijenih, kada se našla u posvemašnjem nerazumijevanju velikih sila, Genscher je, kao ministar vanjskih poslova SR Njemačke, najavio i obećao priznati samostalnost i suverenost Republike Hrvatske kao države.

Politički analitičari su kasnije rekli da se tim potezom njemačka vanjska politika ponovno samostalno i neovisno javila za riječ u Europi i svijetu. Bio je to hrabar potez, i to baš na primjeru „sporne“ Hrvatske. Kohl, Genscher, A. Mock, Papa i još neki su najavama i odlukama o priznanju Hrvatske uradili neprocjenjiv posao. Iako se to nigdje nije javno reklo, ipak je moguće da je to Genschera stajalo mjesta ministra vanjskih poslova.

Zato je taj dobroćudni čovjek i postao toliko popularan među Hrvatima. Rijetko koji ljudi imaju još za života svoje nazive ulica, trgova, kafića, a još rjeđe su izljevni kipovi (kao njemu u Selcima na Braču). Otada je Genscher prijatelj Hrvata par excellence, a to potvrđuje i dalje pokroviteljstvom više hrvatskih kulturnih i humanitarnih projekata.

- Za novog nadbiskupa u Ljubljani papa Ivan Pavao II. imenovao je Franca Rode (62), koji je najavio skoro uređenje ne baš dobrih odnosa Crkve s državom u Sloveniji. Raniji nadbiskup Alojz Šuštar (77) je umirovljen.
- U Sjedinjenim Američkim Državama (SAD) prvi put u povijesti je katoličkim nadbiskupom postao jedan Indijanac, i to Charles J. Chaput (52), kapucin, iz plemena Potawatomi-prerijskih indijanaca. Papa ga je imenovao nadbiskupom Denvera. Inače, u SAD, u gradu Gallupu u Novom Mexicu, ima još jedan Indijanac biskup, Donald Edmond Pelotte iz plemena Abnaki.
- Više od 10 000 ljudi, u oko 400 skupina, po treći put, sudjelovalo je u tzv. „duhovnim vježbama u svakodnevnici“, koje je u korizmi priredila biskupija München. Kroz meditaciju i molitvu nastoji se premostiti jaz između religioznog života i svakodnevnice. „Konkretni život je jezik u kojem Bog govori ljudima“, izjavio je voditelj ovog projekta Günther Lohr. Inače, određeno je da se svaki sudionik ujutro moli ili meditira 30, auvečer 15 minuta, dok je jednom tjedno razmjena mišljenja u diskusiji.
- U Hrvatskoj je, prema izvješću Međunarodnoga crvenoga križa, u tri protekle godine od mina smrtno stradalo tristo djece. Računa se da je nakon rata još preostalo oko tri milijuna mina, a mnoga minska polja su neobilježena.
- Obitelj ruskoga cara Nikolaja II. neće biti proglašena svetom, nego samo „mučenicima“, zaključila je Biskupska sinoda moskovskoga patrijarhata. Rуска pravoslavna crkva u SAD slavi, protivno tomu, carsku obitelj kao „svetu“.
- Libijski vođa Muamar Gadafi uspio je uspostaviti diplomatske odnose s Vatikanom, u cilju razbijanja međunarodne izolacije Libije. On je inače 1969. razvlastio Katoličku crkvu, obeščastio sve crkvene objekte i razbio cijelu vidljivu crkvenu strukturu. U Libiji živi oko 50 000 katolika.
- Kada je musliman Robert Husein Qambar iz Kuvajta 1994. prešao na kršćanstvo, jedan ga je kuvajtski sud osudio na smrt, pa je morao pobjeći u SAD. Ipak, on se nedavno poželio vratiti svojoj obitelji u Kuvajt, pa se ponovno priznao muslimanom, što je kuvajtski sud prihvatio.
- U Tajvanu, koji ima oko 20 milijuna ljudi, 1996. je sklopljeno 150 000 brakova, što je 5,2 % više nego 1995., ali raste također i broj razvoda.
- Ni nakon drugog napada, pljačkanja i maltretiranja, misijsko središte hrvatskih franjevki i franjevacu u Bukavu (Zair) ne žele napustiti ni naše sestre niti franjevci. Prema posljednjim izvješćima u građanskom ratu je već ubijeno oko 100 000 ljudi, pretežito izbjeglica iz plemena Hutu. Svjetske novine pišu da u tom ratu sudjeluju i „srpski psi rata“, te srpsko ratno zrakoplovstvo. O jednom od takvih srpskih ratnih zločinaca, pod imenom Yugo, pisao je sredinom ožujka i New York Times.
- U franjevačkom samostanu na Humcu kod Ljubuškoga 21.2.1997. umro je poznati pjesnik i pisac fra Janko Bubalo (85).
- Jednostavno je teško pratiti sve muslimanske napade na katoličke objekte u Bosni i Hercegovini pod nadzorom muslimanskih vlasti. Za neke se ipak sazna, ali za mnoge ne, jer se radi o daljnjim oštećenjima ili oskrnućima već oštećenih ili obeščastjenih crkava, kapelica, groblja, župnih kuća... Dokle?
- U Varšavi je teško oštećena sinagoga u jednom podmetnutom požaru. Židovski krugovi drže da je požar podmetnut zbog odluke parlamenta da se Židovima vrati oko 2000 zgrada koje su bili nacionalizirali komunisti.
- U Irskoj je stupio na snagu zakon koji omogućava rastavu braka. O tomu je čak održan referendum, a za rastavu je bilo samo 0,56 % glasača više. Protiv tog zakona bila je Katolička crkva i razne druge irske skupine.
- Engeska pop zvijezda Phil Collins (45) dobio je Lorenz-Werthmannovu medalju, najveće priznanje Njemačkoga Caritasa, jer je podupro skupljanje priloga za ljude bez krova nad glavom.
- U Francuskoj je izbila žestoka polemika oko plakata za film Miloša Formanna: „Lary Flynt – gola istina“, koji je u Berlinu nagrađen „Zlatnim medvjedom“. Plakat prikazuje glavnoga glumca Woodya Harrelsona u pozi raspetoga pred gotovo golim donjim dijelom tijela jedne žene. Crkva je ovaj plakat označila kao vrijeđanje Isusa, pa će se ovim predmetom pozabaviti i sud. I u nekim dijelovima SAD-a, pa i u Hrvatskoj, došlo je do prosvjeda. U međuvremenu film puni kino dvorane – zahvaljujući vjerojatno i ovom iznenadnom besplatnom reklamiranju.

FRANKFURT

Hrvatski konzulat na novoj adresi

Generalni konzulat Republike Hrvatske od 1. travnja počinje s radom na novoj adresi, u frankfurtskoj četvrti Bockenheim. Novi konzularni ured smješten je u Ulici Am Weingarten 25, između Leipzigerstrasse i Sophienstrasse, u blizini sveučilišta. Uredovno vrijeme Generalnoga konzulata ostaje nepromijenjeno: od ponedjeljka do petka od 9 do 14 sati, četvrtkom od 9 do 14 i 17 do 19 sati, a subotom od 9 do 12 sati.

Novi telefonski brojevi su:

Informacije: 069/7071-005

Konzularna služba: 069/7071-007,008, 009

Odnosi s javnošću: 069/7071-015

Telefaks: 069/7071-011.

Za dolazak do Generalnoga konzulata uputno je koristiti sredstva javnoga pri-

jevoza U-6, U-7, stanica Leipzigerstrasse, a za parkiranje osobnih automobila javne garaže u širem okruženju AM Weingartenstrasse.

Nedavno uređeni poslovni prostor površine 3 000 metara četvornih, ugodna interijera, pridonijet će još kvalitetnijoj usluzi u svakodnevnom radu sa strankama. Otkako je otvoren u rujnu 1993. godine, Generalni konzulat Republike Hrvatske svojim radom obuhvatio je tri ovdašnje pokrajine: Hessen, Rheinland-Pfalz i Saarland, u kojima živi i radi 65 000 hrvatskih građana, a od kojih su mnogima konzularne usluge bile i te kako potrebne u vrijeme zamjene putovnica, kao i vađenja drugih dokumenata. Nove uredske prostorije, puno komfornije od postojećih, osigurat će strankama, kojima će na raspolaganju stajati

ugodno opremljena čekaonica, da im vrijeme čekanja prođe ugodnije.

Od 1. travnja posve sigurno Hrvati ove regije dobit će zaista reprezentativno konzularno predstavništvo. **Z.R. Paškov**

Poziv

svim mladim Hrvatima (studentima) u inozemstvu, da se odazovu natječaju ministarstva povratka i useljeništvu za dodjelu stipendija za studij na sveučilištima u Republici Hrvatskoj.

Za daljnje informacije obratite se:

gosp. Nedjeljko Špilek

Načelnik Odjela za mladež i prosvjetnu potporu

Ministarstvo povratka i useljeništvu
Savska 41, 10000 Zagreb, Kroatien
Tel.: *385-1-6176011;

Fax: *385-1-6176161

Televizija? Ne hvala!

Drago mi je da sam člankom „Televizija?“ Ne hvala! („Žz“, prosinac '96, str. 6) potaknuo na razmišljanje. Veseli me da čitateljica i štovana kolegica Meri Eremut piše „da nije problem u televiziji nego u nama“.

Žao mi je međutim da mi kolegica predbacuje da je moj članak arogantan i upućen visoka. Svojim člankom nisam imao namjeru nikoga niti vrijeđati niti opozivati, već sam samo vrlo odmjere-

nim riječima otvarao prostor za raspravu, postavljao pitanja (sedam upitnika).

Koncentrirao bih se samo na dvije stvari. Kolegica Meri Eremut navodi kako je „činjenica, da je TV u današnje doba neophodno civilizacijsko sredstvo komuniciranja“.

Vjerojatno je mislila na sredstvo informiranja, jer komuniciranje pretpostavlja komunikaciju u oba smjera. Kod TV-a je to samo u jednom smjeru moguće, ako ne posjedujete multimedije. Dakle,

draga Meri, nije to kao kod „Žz“ u kojoj možeš reagirati na tekst (primjerice moj) i napisati pismo čitatelja.

Vjerujem da su čitatelji pročitali na istoj stranici „Žz“ i manji članak pod naslovom „Zaglušljivanje pred televizorom“, što ne predstavlja nikakav apel, već potiče -citirajući kolegicu Eremut - na razmišljanje o promjeni vlastitog stava prema TV-u. I na kraju molim na korektno citiranje, a ne citate istrgnute iz konteksta. Posebice kada se radi o slobodi iznošenja mišljenja. **Alen Legović**

Rado čitan i dobro uređivan list

Niže potpisani, o. Mijo Salezije Škrinjar, bivši dušobrižnik Hrvata u Venecueli, obraćam se uredništvu s dvije molbe.

Prvo: iz Venecuele mi javljaju da u Caracas šalje dva primjerka „Žive zajednice“, koji praktički dolaze na istu adresu i na iste ljude, pa Vas molim da jednu od adresa, koju imate na svom popisu, brišete. To znači, da nadalje šalje u Venecuelu samo jedan broj. Ipak, s moje strane Vam zahvaljujem na Vašoj velikodušnosti, jer je „Živa zajednica“ uvijek bila rado čitana i jer je dobro uređivana. Nemojte slanje potpuno zaustaviti, iako s pretplatom nije sve u redu. Situacija je u Venecueli kaotična, pa budite i nadalje velikodušni kao do sada.

Drugo: Negdje sam pročitao da ste opet izdali Vodič-kalendar, pa bih Vas molio

da mi pošaljete jedan primjerak, jer je to prava riznica podataka za one koji se bave ili su se bavili dušobrižništvom

Želim surađivati u Vašem listu

Poštovano uredništvo!

Primiti najiskrenije pozdrave iz Bjelovara. Moje ime je Slađana Cvrk, šaljem vam svoju prvu zbirku pjesama iz koje ste u „Živoj zajednici“ objavili tri pjesme u broju 7-8 (172) srpanj-kolovoz 1996. na inicijativu našeg zajedničkog prijatelja i znanca iz Glashüttena/Frankfurt, gospodina Boška Jukića.

Ovog puta Vam se javljam u nadi da ćete pozitivno odgovoriti na moju sljedeću zamolbu. Trenutno je u pripremi

Hrvata u inozemstvu kao što je moj slučaj.

Uz srdačne pozdrave Vašoj zajednici, suradnicima i vjernicima, Vaš

o. Mijo Salezije Škrinjar, ofm, Trsat

moja sljedeća zbirka pjesama koja govori između ostalog i o hrvatskim boricima s područja Pakraca, Daruvara i Lipika, stoga bih voljela da po izlasku ove knjige iz tiska u Frankfurtu bude organizirana promocija.

Također imam još jednu iskrenu želju za daljnju suradnju s Vašim časopisom, stoga bih Vam slala svoje pjesme i literarne sastave s raznovrsnim sadržajem.

U nadi da ću uskoro dobiti Vaš odgovor, srdačno Vas pozdravljam iz Bjelovara.

Slađana Cvrk, Bjelovar

BRIGA ZA OKOLIŠ

Piše: Vlatko Marić

Proljetno pospremanje

Nije dovoljno diviti se ljepoti prirode i tražiti Božje znakove u njoj, nego valja imati i gajiti svijest suodgovornosti za prirodu i našu budućnost

Danas, na Veliki utorak, išao sam po knjige iz provincijske knjižnice što su bile na uvezivanju. Uvezivač knjiga je naš kućni prijatelj. U penziji je pa je napustio Pariz i nastanio se oko dvije stotine kilometara južnije od Pariza. Prodao je stan u Parizu te kupio kuću u provinciji. Nastavio je raditi za našu kuću. Samo mu treba odnijeti knjige. U zadnje dvije godine knjige za uvezivanje nosimo fra Gabrijel i ja. Nešto više od dva sata vožnje u jednom smjeru, te isto toliko u suprotnom. Redovito ručamo kod našeg uvezivača knjiga. Uvijek smo lijepo pogošćeni. Za fra Gabrijela i mene to je trenutak promjene. Putovanje autom nacionalnom cestom br.

7 jest pravi ugođaj. Izvanredan ugođaj kad se promatra krajolik. To je posebno vidljivo u ove proljetne dane. Priroda se, čini se, probudila više u pariškoj regiji (Ile de France) nego drugdje. Svaki put kad idemo našem prijatelju uvezivaču prodemo pored atomske centrale smještene na rijeci Loirei. Iz dva visoka debela dimnjaka suklja velika količina pare što se pretvara u ogromne oblake koji se nadvijaju nad okolicom. Prizor je impresivan budući da se ti oblaci opaze iz velike daljine. Oni su nam orijentiri da nismo daleko od našeg cilja. Ali ti oblaci uvijek nam ponovo nameću pitanja: Jesu li ti umjetni oblaci opasni po stanovnike regije? Koliko je ova centrala opasna, odnosno koliko je sigurna?

Danas su me atomska centrala i oblaci koji sukljaju iz nje podsjetili na poruku glavnog urednika, u kojoj me podsjeća na prilog za sljedeći broj lista. Zapravo, ovi dimnjaci i njihovi oblaci podsjetili su me na aktualnosti zadnjih dana kojima su se bavili mediji, a tiču se čovjeka i njegovog ponašanja prema okolišu. Te aktualnosti nisu baš ispunjene optimizmom. One bi se mogle ovako rezimirati:

- Katastrofa u atomskoj centrali u Japanu. Više poginulih osoba i velik broj ozračenih.
- U vrijeme oseke ekolozi su otkrili veliku dozu radioaktivnosti oko cijevi koja ispušta vodu u more iz centrale u Hagueu. To je ujedno tvornica za preradu radioaktivnog otpada. Ona preraduje otpad za Japan i Njemačku. Ovih dana posebno, a već nekoliko godina zaredom, transportiranje radioaktivnog otpada u Njemačkoj, izazvalo je velike proteste njemačkih građana.
- Černobilj je ostavio svoje tragove i na području Francuske. U području Voges otkrivena je velika prisutnost radioaktivnosti u gljivama.
- Prvi proljetni vikend u znaku je ekologa i čišćenja prirode koja se budi. Mediji su puno govorili o tome, a prikazali su i ministricu okoliša kako skuplja otpatke razasute u prirodi.

Parižani će ubuduće morati, u vrijeme velikih zagađenja, ostaviti automobile u garažama. Tako će se smanjiti zagađenost i opasnost za zdravlje.

Ove sažete aktualnosti nameću nam nekoliko zaključaka. Jedan od njih je svijest da je čovjek napravio velik pomak u razvijanju tehnologije. Uspio je puno toga napraviti. Otkrivanjem atomske energije nadomjestio je manjak drugih izvora energije ali je isto tako i sam sebe potencijalno i realno ugrozio. Mjesta proizvodnje ove energije postala su potencijalna (pa stvarna u nekim zemljama napose istočne Europe) opasnost za čovjeka i sve ono što ga okružuje. Čovjek je svojim tehnološkim i tehničkim napretkom, svojim ponašanjem i trkom za određenim komforom ugrozio sebe i živi svijet oko sebe. Danas mu je sve teže kontrolirati tehnologiju i sredstva koja je stavio u svoju službu, a koja ugrožavaju njega i njegov svijet. S jedne strane znanstveni napredak olakšava život, a s druge strane taj isti napredak ugrožava život. Očividno je da je uravnoteženost između prirode tehničkih (tehnoških) dostignuća teško postići. Tehnički napredak, ukoliko nije pod kontrolom može postati velika opasnost za čovjeka i njegovu okolinu. Toga svi ljudi nisu svjesni. Ni sami znanstvenici ne mogu sa sigurnošću reći kamo nas vodi određeni napredak znanosti. Ne mogu nam jasno reći kakve opasnosti i koje posljedice nosi određeni napredak u znanosti i tehnologiji. Jednoga su znanstvenici danas svjesni: budućnost svijeta i čovjeka ovisi o napretku znanosti i njegovom etičkom upravljanju, tj. o etičkoj svijesti čovjeka znanstvenika. Tu se postavlja pitanje na čemu je temeljena etička svijest znanstvenika odgovornog za projekte koji mogu ugroziti čovjeka i njegov svijet. Znanstvenik bez pravih etičkih principa može ugroziti čovjeka i njegov svijet. Čovječanstvo u svojoj povijesti zabilježilo je takve osobe i takva iskustva.

Stoga je jako važno da ljudi ovog našeg vremena postanu svjesni svoje odgovornosti za sebe i svoj svijet, za prirodu. To je osobito važno za kršćanina. On mora biti svjestan da ga je Bog postavio kao onoga koji treba upravljati ovim svijetom (Post 2, 15). S tom svješću treba djelovati. Svojom odgovornošću i svojim djelovanjem kršćanin pomaže u upravljanju ovim svijetom. Njegovo pravilno ponašanje prema prirodi pridonosi čuvanju ljepote i zdravlja prirode. Time isto tako čuva vlastito zdravlje. Svojim građanskim djelovanjem, svojim glasom, kršćanin može pridonijeti da se donesu prave odluke kad je u pitanju priroda i odnos prema okolišu. Kršćanin, Crkva, moraju se očitovati kad su u pitanju budućnost, čovjek i njegov svijet

Toga se trebamo sjetiti u ovo proljetno vrijeme kad je čovjek posebno bliz prirodi, kad s nadom i zadovoljstvom promatra kako ta priroda postaje lijepa. Nije dovoljno diviti se ljepoti prirode, tražiti Božje znakove u njoj nego se mora postati svjesnim da smo odgovorni za prirodu, za svijet i sva stvorenja. Ne smijemo pridonositi njenom uništavanju, unakazivati je svojim neodgovornim pothvatima i projektima. To je istovremeno odgovornost za sebe, svoje zdravlje i svoju budućnost. Mi smo dio nje kao što je ona dio nas.

Laž instalirana na

Živa zajednica: Od 1990. Vi ste u nekoliko pisama čitatelja u zagrebačkom „Vjesniku“ staloženo i argumentirano hrvatskom općinstvu pojasnili kako se manipuliralo s Titom, a da se nitko od bivših moćnika nije na to osvrnuo. Kako to tumačite?

Velimir Mogorović: Nije mi bilo namjera „hrvatskom općinstvu pojasniti“ – već samo upozoriti na ono što sam pročitao. Mislim da se s Titom nije moglo manipulirati, nego je engleska obavještajna služba preko njega manipulirala svima nama. Uvjeran sam da to – i bez Tita pokušava još i danas.

To svakako zvuči nevjerovatno, no kako nisam kompetentan i mjerodavan za takvo ocjenjivanje naše nedavne prošlosti, pokušat ću iznijeti svoje osobno uvjerenje i to potkrijepiti, kakvim – takvim argumentima.

U „Vjesniku“ od 3.12.1987., u svom izvještaju sa znanstvenog skupa „Tito Partija“, početkom prosinca 1987., novinar Milan Jakšić bilježi: „Pero Damjanović je u svom referatu nastojao rasvijetliti okolnosti koje su dovele do smjene u rukovodstvu KPJ 1937. navodeći novu argumentaciju o samom slučaju Gorkić. Najkraće rečeno, kako proizlazi iz Damjanovićeva izlaganja, Gorkić je bio žrtva i kombinacija na širem planu u što je bila upletena tadašnja jugoslavenska vlada koja je i na taj način nastojala neutralizirati komunistički pokret.“

U razdoblju od 3.12.1987. pa do danas ovaj je citat u „Vjesniku“ objavljen četiri puta i nitko to nije ni pokušao opovrći. Apsurdno je i pomisliti da sam jedino ja to pročitao! Još i danas, uvjeren sam, ima živih sudionika toga skupa. Prema dr. P. Damjanoviću, dakle – Tito je postavljen za gen. sekretara KPJ da bi po želji kraljevske vlade pomogao „...neutralizirati komunistički pokret u zemlji!!! O tempora, o mores! I nikom ništa – to uopće nikog nije zasmatalo. Svi šute! Po onoj, ono o čemu se ne govori (piše) nije se ni dogodilo!

No, o toj smjeni Gorkić – Tito iz kolovoza 1937. može se naći nešto više podataka u knjizi Ivana Očaka „Gorkić“ – život, rad i pogibija“, „Globus“ 1988. Autor na stranici 360. između ostalog pokušava objasniti zašto je Gorkić (generalni sekretar

Kako je Tito došao na čelo KPJ? Engleski utjecaj na Balkanu je datira još četka ovoga stoljeća. Tito je stalno bio u dosluhu s engleskom tajnom služ

KPJ imenovan po Kominterni u kolovozu 1936.) bio uhapšen u studenom 1937. u Moskvi: „Točne uzroke i optužbe još uvijek ne znamo i nećemo ih saznati sve dok budu zatvoreni arhivi Komiteta za državnu sigurnost SSSR-a. Međutim na osnovi svega, mogu se pretpostaviti sljedeći razlozi hapšenja: prema tvrdnji dr. Pere Damjanovića radilo se o kombinaciji jugoslavenske vlade na osnovi pregovora s ministrom inozemnih poslova SSSR-a Litvinovim.

Na str. 336. autor navodi i „poluslužbenu verziju“ koja je kružila u partijskim redovima, kako je Gorkićeva žena kao špijun-ka Intelligence Service-a kriva za njegovo hapšenje. I nadalje: „Iz te verzije je slijedio zaključak da je imperijalistička obavještajna služba Intelligence Service-a rukovodila djelovanjem KPJ“. I već na str. 337 navodi izjavu Gorkićeve žene o hapšenju njenog supruga: „Jedino je izjavila da je Gorkić uhapšen i nestao na osnovi kleveta vlastitih jugoslavenskih drugova.“

Da bi zaključak iz citirane verzije mogao biti zaista točan potvrđuje pisanje londonskog „Guardiana“:

Novinar Vuillamy tvrdi kako je „očigledan dug Britanije prema Srbiji bio jedna upečatljivija tema rata.“ On to objašnjava činjenicom da je Beograd za Britance bio „rudnik informacija o sovjetskom bloku“, te da se London oslanjao na diplomatsku formulu iz prošlog, te iz tridesetih godina ovoga stoljeća, koja je silnika – ma kako gadan i neugodan bio – smatrala najboljim jamcem reda na užarenim točkama.“ („Vjesnik“ 22.5.1996. Jasna Zanić Nardini: „Amerikanci nadigrali Britance u tajnom diplomatskom ratu oko rata u BiH“). Prema ovome moglo bi se zaista zaključiti da je engleska obavještajna služba, preko velikosrpske kraljevske tajne policije rukovodila – i to njezin Antikomunistički odjel – s KP Kraljevine Jugoslavije.

Sasvim je razumljivo i logično da ta suradnja nije prestala nestankom Kraljevine Jugoslavije 1941. nego naprotiv besumnje je, da bez pomoći te službe koja je od

1941.-1945. uključivala vojnu, materijalnu i financijsku pomoć – Tito i partizani ne bi 1945. došli na vlast.

Churchill: Treba zapaliti Balkan

Žz: Rekli ste da je pomoć Engleza Titu i NOP-u bila presudna, no ne možete reći, da Amerikanci i Rusi nisu sudjelovali i u toj pomoći? Jer, prema onome, kako su nas učili, riječ je bila o savezničkoj pomoći zar ne?

V.M.: Ne, ja ne mislim tako i ponavljam, moje mišljenje nije i ne može biti meritorno. Ovaj razgovor između Vas i mene je sasvim običan razgovor – u kojem Vam govorim o onome što sam sâm pročitao. Uvjeran sam, da je, službena i partijska historiografija bivše države – laž instalirana na pijedestal istine!

Ne kažem da Amerikanci pa i Rusi nisu pomagali NOP, no Englezi su bili još 1918. toliko prisutni u Jugoslaviji da su već kod onog prevrata 6.1.1929. vrlo aktivno pomagali preko svoje ambasade u Beogradu. Pred II. svjetski rat točno su znali da kraljevska vojska nije u stanju pružiti nikakav otpor nadiranju Nijemaca. I uza sve to Churchill u jednom brzojavu Edenu 22.3.1941. javlja: „Čini mi se značajnijim da se Jugoslavija bilo kako uvuče u rat nego da se dobije nekoliko dana na solunskoj fronti...“ Tu simptomatičnu i interesantnu misao citirala je Elisabeth Barker (u II. Svjetskom ratu rukovodila je Balkanskom sekcijom uprave za političko ratovanje i radila u političko-obavještajnom odjelu Foreign Office-a na skupu britanskih i jugoslavenskih povjesničara održanim od 25.-27.11.1976. u Londonu. Churchill je bilo važno napraviti metež na tim područjima ili kako je znao reći – treba zapaliti Balkan! I zapalio ga je iskrom koju je kresnuo 27. III. 1941. – puč su organizirali, izveli i platili Englezi – glavna figura s jugoslavenske strane bio je general Mirković.

Churchill je od početka II. svjetskog rata bio upravo opsjednut Sredozemljem i Bal-

Postolje istine

kakva nova južnoslavenska asocijacija je neostariva.

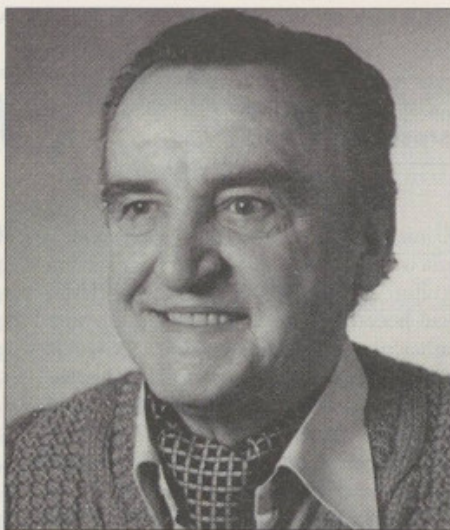
kanom. Tako se Engleska nakon 1. Svjetskog rata našla među silama pobjednicama. Ipak je već bila na silaznoj putanji svoje moći i ugleda. Više nije bila prva velesila svijeta!

No, uza sve to britanski je utjecaj bio još uvijek mnogo veći na području Balkana nego što je to bio američki i ruski. Vidi se to iz jedne obavijesti Churchilla koju je uputio Rooseveltu, početkom 1943.: „...Mi Britanci imamo oko 80 zasebnih misija koje pod nadzorom generala Willsona rade s partizanima i patriotskim skupinama raštrkanim po tim ogromnim brdovitim područjima što se pružaju oko 900 milja uzduž i oko 900 milja poprijeko. Neki od naših tamošnjih oficira iz redova su brigadira i veoma su sposobni, te većinom tamo borave već dvije godine...“ (vidi str. 124. „British policy in south-east Europe in the second world war“ od Elisabeth Barker). Time je odbio američku zamisao da mreža već dobro organiziranih obavještajnih misija potpadne pod nadzor nekog Amerikanca.

Tih „80 zasebnih misija“ bilo je u stalnoj vezi preko radio odašiljača sa SOE u Kairu (Uprava za specijalne operacije – osnovana 1940.) Osnovna zadaća SOE bila je da organizira sve forme otpora na područjima Europe koja su bila pod njemačkom okupacijom. Agenti koji su bili regrutirani s tih područja, nakon obuke bili su vraćani na područja s kojih su došli, opremljeni specijalnim lako nosivim radio-odašiljačem, te pripadajućim rezervnim dijelovima i uputama za rukovanje i eventualne popravke.

Uz SOE vrlo važan čimbenik prisutnosti Britanaca na području Jugoslavije između 1941.–1945. bila je PWE (Uprava za političko ratovanje) koja je: „...naputila 14.II.1941. BBC da Mihajlovića spomene kao vođu jugoslavenskih rodoljubnih snaga kad se zato pokaže prigoda, no ipak ga ne pokušavajte stalno uzdizati kao veliku ličnost“.

Osnovna pak zadaća PWE bila je stvaranje pomutnje u u neprijateljskim redovima širenju laži, friziranjem tekstova za BBC podmetanjima i intrigiranjem itd. I ono najvažnije PWE je bila spona (veza) između Foreign Office-a i BBC-a. Britanci su znali da Draža Mihajlović neće moći – ni vojno ni politički pod svojom velikosrpskom zastavom po svršetku rata – obnoviti Jugoslaviju. Na str. 162 navedene knjige E. Barker kaže da je Eden zapisao kako je „bjelodano poželjno“ britanski položaj u Jugoslaviji učvrstiti koliko god je moguće jer da bi „komunistička Jugoslavija bila ishodištem poremećaja u svim susjednim zemljama“. I odmah zatim: „Ti su politički razlozi naveli Britance u proljeće 1943. da odluče stupiti u dodir s Titovim partizanima.“! A to su sve činili – tako to čitaocima nudi E. Barker: „Jer Foreign Office se pak očito nadao da će britanski utjecaj na partizane nadjačati ruski utjecaj i spriječiti da Jugoslavija postane komunističkom. A sada pogledajmo što je na str.347. svoje knjige priredila autorica knjige, gđa Phyllis Auli, iz „osobnog prikaza svoje misije u Jugoslaviji 1941.–1944. pukovnika D.T. Hudsona“, pa odmah vidimo da su Britanci „stupili u dodir s Titovim partizanima“ još pod kraj ljeta 1941., točnije od 17. na 18. rujna 1941. Kad je po naređenju SDE pukovnik D.T. Hudson, „koji je pri polasku dobio

komad papira s uputom i instrukcijama kako da koordinira snage otpora protiv neprijatelja.“ stigao podmornicom s Malte, dočekali su ga Milovan Đilas, Mitar Bakić i Argo Jovanović. Hudson je taj dokument s instrukcijama najprije pokazao Titu. S Hudsonom iz podmornice iskrcala su se i dva jugoslavenska oficira koji su odmah produžili za Ravnu Goru, a puk. Hudson je k Mihajloviću stigao 39 dana kasnije, 26. listopada 1941., pokazavši mu onaj papir koji je već prije vidio Tito. Ako nije prije – onda je sigurno tada Mihajlović spoznao – da je Tito ona „karta“ na koju igraju Britanci. On je tada morao ustvrditi:

1) da generalni sekretar KPJ i vođa partizana Tito ima izravnu radio vezu s engleskom obavještajnom službom, a ne s Rusima. 2) Kako bi se inače mogao dogovoriti i organizirati dolazak puk. Hudsona. 3) „Odbio je Hudsonov zahtjev (na prijedlog OP.VM) da i on prisustvuje Mihajlovićeve sastanku s Titom 27. listopada 1941. (Tito je bio spreman pristati da Hudson prisustvuje tim razgovorima)“.

Ono dakle, čemu se Foreign Office očito nadao da će britanski utjecaj na partizane nadjačati ruski utjecaj...“ se ostvarilo – Rusi nikad nisu nadjačali britanski utjecaj“ na Titovu Jugoslaviju – čak ni u razdoblju 1945.–1948.

Žz: Hoće li britanski utjecaj nadjačati u E.U. pa da nas ugraju opet u jednu „demokratsku“ južnoslavensku asocijaciju?

V.M. To bi opet bila obnovljena Jugoslavija koja kao demokratska država ne može opstati. Svi u Europi s Britancima na čelu koji se – kao i neki naši jugonostalgici – nakon svega što se zbilo između 1990.–1995. – bave takvim političkim razmišljanjima – su politički nastrani.!

Razgovarao: Jura Planine

Osobni karton

Velimir Mogorović rođen je 4.1.1926. Odrastao je u Zagrebu. 16. svibnja 1945. je uhićen i od Vojnog suda u Zagrebu osuđen na 15 god. zatvora. Teške godine robije prepatio je u Staroj Gradiški. U travnju 1970. odlazi sa suprugom Bran-

kom i maloljetnim sinom u Njemačku i u Düsseldorfu traži politički azil.

S dobivenim političkim utočištem ostaje u Njemačkoj do odlaska u mirovinu 1991. kada se vraća sa suprugom u Hrvatsku. Odličan je znalac novije hrvatske povijesti i češće se javlja u zagrebačkom „Vjesniku“.

„Zar nisu hrvatski i srpski jedan jezik?“

Što vi Hrvati hoćete

U razgovorima s njemačkim intelektualcima o hrvatskom jeziku, uopće o hrvatskoj kulturi, često čujem pitanje: Što vi Hrvati sad hoćete? Zašto vi Hrvati sad govorite arhaičnim hrvatskim jezikom? Dosad je vaš jezik bio hrvatskosrpski, sad je hrvatski; dosad ste imali serbokroatistiku, a sad govorite o kroatistici? Što želite? Dosad je bilo: januar, februar, mart, a sad uvodite: siječanj, veljača, ožujak? Zar nisu hrvatski i srpski jedan jezik? Po čemu su hrvatski i srpski različiti jezici? Itd.

Slavistička znanost u svijetu i kod nas dugo je bila pritisnuta slavističkim romantičkim zabudama, pa idejama tzv. hrvatskih vukovaca na prijelazu 19. u 20. stoljeće, u doba Herdervarya i mađarsko-obrenovičevske koalicije prije 1903., pa onda jezičnom politkom u obje Jugoslavije. Oni koji su hrvatsku kulturu željeli i žele pretvoriti u svoju koloniju, dobro znaju da im je za to jezik vrlo jako oružje.

Hrvatski nije hrvatskosrpski

Temeljna teza polazi od neprijeporne činjenice: jezik je sustav na kojem se temelji moderna lingvistika i od te činjenice, povjesničari jezikoslovlja kažu, lingvistika i počinje. Po znanosti o jeziku kao sustavu i hrvatski jezik je sustav.

Jezik je sustav, otvoreni sustav – prva teza. Ako jezik nije otvoreni sustav, on se ne može mijenjati. A jezik kao otvoreni sustav jest u suodnosu sa svojim okruženjem. Iz te činjenice proizlazi da hrvatski i srpski nisu jedno, nego su jezici s različitim okruženjem – kulturno i jezično.

Npr., razdvajanjem engleskog jezika od engleskog u Engleskoj i engleskog u Americi dolazi polako do stvaranja novog jezika, koji već mnogi nazivaju i američkim engleskim ili jednostavno američkim.

Za to je trebalo 200 godina. A da jezik nije otvoren sustav, to se ne bi moglo dogoditi. Druga teza: jezik je sustav, koji čine narječja. Sad slijedi pitanje: kakva su narječja hrvatska, a kakva su narječja srpska? Tu se vidi da hrvatski čine tri temeljna narječja: čakavski, kajkavski i štokavski, a srpski jezik čini samo štokavsko narječje. Kad to stavimo pred teoriju skupova, kad bi štokavska narječja hrvatskoga i srpskoga jezika bila jedna te ista, što bismo onda imali?

Hrvatske i srpske jezične razlike?

Hrvatski i srpski jezik su različiti, jer se temelje na različitim štokavskim narječjima. Pogrešna je postavka mnogih jezikoslovaca da se hrvatski i srpski temelje na štokavskom narječju, pa zato tvrde da su jedan jezik. Istina, oni se temelje na štokavskim ali različitim štokavskim narječjima – hrvatski štokavski je u konstantnom suodnosu s čakavskim i kajkavskim. A srpski jezik ih uopće ne poznaje.

Realan znanstveni zaključak glasi: govoriti o štokavskom, čakavskom i kajkavskom narječju ima smisla samo u hrvatskom, jer se samo u hrvatskom štokavski, kajkavski i čakavski suprotstavljaju, oni čine hrvatski jezik.

Treba li razgovoru o hrvatskom i srpskom jeziku novi pristup?

Pišem o jednoj staroj temi, ali s novoga stajališta. Odnosu hrvatskoga i srpskoga jezika ne pristupa se više sa stajališta nepobitnog jedinstva i posvemašnjeg prožimanja, nego sa stajališta drugačijih odnosa i interpretacija svega onoga što se u povijesti tih dvaju jezika u posljednjih sto i pedeset godina odvijalo. Naime, hrvatski jezik je, to želim naglasiti, još uvijek obilježen posljedicama dugotrajnoga srpskojugoslavenskoga jezičnoga nasilja. Vrlo zanimljivo bi bilo ispitati sve činjenice koje su utjecale na odnos između hrvatskoga i srpskoga jezika. Pogotovo zato što je za svaku buduću odluku u vezi s hrvatskim jezikom, prije svega u vezi s njegovim usmjerenjem i normiranjem, bitan temeljit i jasan uvid u trenutačno stanje činjenica. Spomenimo samo to da su nam škole i različite druge institucije godinama utvrdjivale u glavu kako je hrvatski književni jezik nastao sredinom 19. stoljeća i kako je njega stvorio Vuk Stefanović Karadžić, što bi trebalo značiti da je hrvatski jezik sve ono što je proizašlo iz veza hrvatskih jezikoslovaca i književnika s V. S. Karadžićem. Hrvatski vukovci: Broz, Boranić i drugi, podlegli su utjecaju V. S. Karadžića i pomogli „pobjedi“ one struje u našoj književnosti koja je prekinula prirodni razvoj hrvatskoga književnoga jezika.

V. S. Karadžić i hrvatska leksikografija

Hrvati su imali književni jezik na štokavskoj osnovici nekoliko stoljeća i prije pojave V. S. Karadžića. Sve ono što je V. S.

Karadžić „poklonio“ Hrvatima, on je to sam preuzeo iz hrvatske leksikografske, tekstovne i književne tradicije. Na Prvom slavističkom kongresu održanom u Puli 19.–26. rujna 1995. godine, utvrđeno je da je od svih južnoslavenskih književnosti hrvatska najstarija i najkontinuiranija sa svim segmentima karakterističnim za europski civilizacijski kulturni krug.

Držeći se dokumenata i tekstova na kojima se gradi realnost, demistificiraju se činjenice pomoću kojih se unutar dugotrajne kampanje tzv. neraskidivoga srpskohrvatskoga jezičnog zajedništva nastojala umrtviti svaka protuargumentacija. Sada treba otvarati perspektive za daljnja istraživanja i pročitati argumentaciju kojom ćemo se odsada trebati služiti. Jer, bilo bi loše kada bismo onako sljepački, kako smo nekad pokorno prihvaćali tezu o neraskidivom srpskohrvatskom jezičnom zajedništvu, i isto tako krivo postupili, kad bismo sada donosili sudove o jeziku općenito i o jezičnim činjenicama napamet, bez temeljitih prethodnih istraživanja.

Što to vi Hrvati izmišljate?

Predodžba da postoji srpskohrvatski jezik, koji funkcionira kao i svaki drugi jezik, kao njemački, francuski, talijanski, snažno se učvrstila u mnogim krugovima u inozemstvu i ovdje u Njemačkoj. Njima nije poznato da dokumenti o hrvatskom jeziku sežu sasvim sigurno od 8. stoljeća. Često me pitaju: Što je sad tu novo? Što se to izmislili? Uvijek odgovaram da se nije promijenilo uopće ništa. Imamo dokumente koje treba samo pažljivo čitati i slijediti njihove objektivne interpretacije. Kada im spomenem da je polihistor, redovnik i izumitelj Faust Vrančić tiskao 1595. svoj petojezični rječnik, pravi filološki biser, najstarije leksikografsko djelo na hrvatskom jeziku, posve zaokruženo djelo, kojim je hrvatska leksikografija još u to doba ozbiljno znanstveno zakoračila u Europu, da su već tada postavljeni vrlo široki temelji za standardizaciju hrvatskoga jezika, moji sugovornici počesto misle da se radi o mojoj iracionalnosti.

Zato je ideja o hrvatskosrpskom ili srpskohrvatskom jeziku naišla na tako plodno tlo? Do toga je došlo stjecajem okolnosti. Veliku ulogu igra činjenica da oni koji žele ovladati hrvatskim i srpskim jezikom, ne moraju izučavati dva jezika. Teško će

Piše: Mr. Mirko Bobaš

sa svojim jezikom?

jedan stranac kazati ono o meni što ja o sebi znam. U 19. stoljeću je vladala genetska lingvistika, dakle proučavanje jezika po njegovim odnosima po postanju, po srodnosti, pa je ona uzeta kao mjerodavna osnovica jezične politike. Smatralo se da se narodi moraju svrstavati po jezičnoj srodnosti. Na Zapadu su svoje brojne probleme već bili riješili. Za njih to nije bilo važno. Francuzima nije bio problem što veliki dio Francuske ne govori francuski, Englezima nije bio problem što veliki dio Britanije ne govori engleski.

A važno je bilo onim narodima, koji su na jezičnom temelju, u smislu Herderove romantike, tek težili za uspostavljanjem državne samostalnosti. Zna se da je svima, koji su našim prostorima željeli vladati, bilo stalo da njima ovladaju sa što manje komplikacija, da bude što manje identiteta, da se što komotnije vlada.

Hrvatski jezik je danas sa svojom istinom na putu

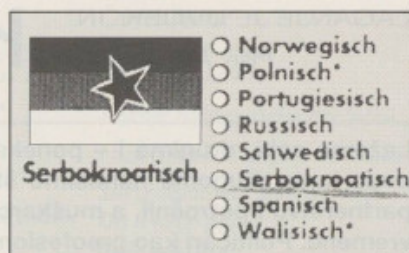
Mi danas imamo znanstveno fundirane rasprave, koje sveobuhvatno, sažeto i pregledno iznose i ispituju znanstvene temeljne postavke kojim se nastoje utvrditi modeli i metodologija pristupa hrvatskoj

pravopisnoj i normativnoj jezičnoj problematici. Do istine o hrvatskom jeziku može se doći započinjući od glagoljice, preko dijalektalnih razlika uz vrlo pregledne mape o rasprostranjenosti dijalekata, o sljedbenicima u Hrvata V. S. Karadžića i o unitarističkim nakanama.

Uz uhodane probleme, koji postoje u svakoj nacionalnoj lingvističkoj disciplini, i mi imamo niz problema. Treba raditi na standardnome jeziku, njegovoj normi, na gramatičkoj i pravopisnoj normi. Za to su potrebni kadrovi i sredstva. Inače, lingvistika je danas kod nas i u svijetu u stagnaciji. Kao i u životu, tako i u lingvistici, ima plodnih i manje plodnih epoha. Sad smo u jednoj oskudnijoj.

Kroatistika – serbokroatistika – Europa

Hrvatski jezik je na sreću izbjegao jugounitaristički zagrljaj. On se danas razvija slobodno. A u inozemstvu? To je u nekim zemljama ustavom određeno, a u drugim se ide po inerciji. Npr. u Njemačkoj na slavističkim katedrama zbilja je drugačija. Serbokroatistika je još uvijek jedna disciplina, a po prijedlogu Udruženja slavista,

Axel Andersson Akademie aus Hamburg kennt noch immer nur die sogenannte „Serbokroatische Sprache“

u tom okviru se priznaju hrvatski, srpski i bosanski; u Mađarskoj je hrvatski jezik potpuno samostalna disciplina; u Austriji hrvatski jezik ne priznaje visokoškolska organizacija, ali ga priznaje pravosuđe. Danas u inozemstvu, u slavističkim krugovima, ima i previše stručnjaka tzv. hrvatskosrpskoga jezika, tzv. serbokroatišta. Oni se toga ne odriču. No, kroatistika će, nadajmo se, dobiti svoje mjesto, jer ona se potvrđuje svojom znanstvenom samobitnošću.

Hrvatski i srpski jezik, kroatistika-serbokroatistika, za neke je činjenica, a za neke poziv na polemiku – ova polemična tema o jeziku nije problematična, nego je problemska. Pitanja jezika uopće, odnos kroatistika-serbokroatistika, treba postaviti iznova, u drugom osvjetljenju, uz fakte, koji određuju odnose kroz povijest i sadašnjost, odnose kulturne i jezikoslovne naravi. To će pomoći razjašnjavanju tih problema u široj tuzemnoj i inozemnoj (znanstvenoj) javnosti. ■

DOMOVINA

GORNJA DUBICA
(BOSANSKA POSAVINA)

Pristižu darovi za obnovu

Hrvatska katolička misija Göppingen darovala 10 000,- DM, akcija „Hilfe in Not“ stroj za rasčišćavanje (dozer)

Voditelj Hrvatske katoličke misije u Göppingenu fra Franjo Zelenika, član zadarske franjevačke provincije, darovao je prilikom posjeta Gornjoj Dubici u nedjelju, 23. veljače, župniku povratniku u to mjesto fra Zlatku Matanoviću novčani iznos od 10 000,- DM. U pratnji fra Franje bio je sudionik u prikupljanju pomoći socijalni pedagog i dugogodišnji djelatnik u Caritasu u Göppingenu Jakov Marić. „Prije četiri mjeseca naša je katolička misija prihvatila kumstvo ovoj porušenoj župi u Bosanskoj posavini na poticaj vrhbosanske nadbiskupije. Novac, koji je samo pokušaj pomoći, prikupljen je pojedinačnim dragovoljnim priložima, te priređivanjem fašnika i osobnim sudjelovanjem.

Na predstojećem dekanatskom sastanku iznijet ću potrebe ove porušene župe“, istaknuo je fra Franjo, koji je u nedjelju predvodio pučku misu i propovijedao na ruševinama župne crkve sv. Josipa u Gornjoj Dubici. Suslavitelji su bili fra Zlatko Matanović, izgnani župnik iz Koraca fra Ilija Jerković i plehanski gvardijan u izgnanstvu fra Anto Tomas. U cjelodnevnom boravku na području Odžaka, voditelj HKM Göppingen posjetio je cijelo oslobođeno područje Odžaka, ujevrivši se u stanje crkvenih zdanja, groblja i kapela.

U sklopu dobrotvornog pothvata „Hilfe in Not“ župnom uredu u Gornjoj Dubici do-

premljen je u ponedjeljak, 24. veljače, dozer, stroj za rasčišćavanje građevinskog zemljišta, ravnjanje putova i građevinske radove, pogodan u niskogradnji. U dopremanju dozera bili su zauzeti dr. medicine Georg Knoblachy iz njemačkoga grada Bamberg i Vido Barišić, rodom iz Gornje Dubice. „Prema želji darovatelja, dozer je isporučen župnom uredu Gornje Dubice da posluži župnoj zajednici, te da se iskoristi sklapanjem ugovora o uporabi s privatnim poduzetnicima. Novac koji bi se dobio, bio bi upotrijebljen u izgradnji nove crkve u Gornjoj Dubici“, objasnio je voditelj dobrotvornog društva Kruh sv. Ante fra Anto Tomas, čijim je posredovanjem dozer dopremljen. ■

LAGANJE JE UVIJEK „IN“

Piše: Alen Legović

Kada ste slagali posljedn

Lažemo sebi, drugima i – ponekad – kolektivno. Počinje li laž samo onda kada drugome nanosimo štetu? Žene lažu o godinama, težini, partnerstvu i potrošnji, a muškarci o automobilima, poslu, slobodnom vremenu. Politikari kao preofesionalni lašci.

U filozofijskom rječniku Vladimira Filipovića čitamo: „Laž je tvrdnja suprotna istini a iznosi se s namjerom da se drugoga dovede u zabludu“. Teoriju tog moralnog prijestupa prvi je u navedenom smislu, čini se, dao Augustin koji kaže: „Prema njegovom unutrašnjem uvjerenju a ne prema točnosti ili netočnosti same stvari mora se suditi da li netko laže ili ne... Krivnja lašca sastoji se u namjeri da svojim iskazom obmanjuje“.

Toliko o definiciji laži. A sada pitanje: sjećate li se kada ste posljednji puta lagali? Prema statistici koju sam nedavno negdje propitao to ne bi smjelo biti tako davno. Jer, kako navedena statistika kaže, u Njemačkoj u prosjeku svaka osoba laže 200 puta dnevno. Upitajmo se, zašto smo posljednji puta lagali. „Bio sam u bezizglednoj situaciji“, reći će možda netko. Naći će se možda i oni koji će kazati da se drže 10 zapovijedi, dok će možda sedamnaestogodišnja učenica reći da je još jutros lagala, kada je majci rekla da ide u školu, ali je produžila u grad, pa sada „markira“ nastavu. Ali vjerojatno su rijetki oni koji će reći: „Još nikada nisam lagao. Uvijek govorim istinu. To je najbolji put.“

Granice laži

Kako bi to bilo lijepo! Ali, uzmimo samo područje politike koja je tradicionalno na ratnoj nozi s istinom. U politici, kako u Njemačkoj tako i u Hrvatskoj, nailazimo na galopirajuće propadanje morala. Gdje je granica laži? Za mnoge psihologe laž počinje kada se drugome nanese šteta. Teolozi i svećenici tome će uzvratiti da je istina osnova našeg djelovanja pred Bogom, a istinu se samo u ekstremno teškim situacijama dovodi u pitanje.

Da li je moguć život bez laži? Na ovo pitanje jedan psiholog je nedavno odgovorio pozitivno, ali samo ako je osoba spremna s 30 godina da je razapnu na križ kao Isusa Krista. Tko želi doživjeti više od 33 taj će teško proći bez laži. Međutim ovdje treba naći granicu. Zašto čovjeku treba laž? Zato jer se on svjesno ili nesvjesno udaljava od stvarnosti. I zaista, potvrđuju teolozi, onoga tko govori istinu, toga se razapinje. Istina se razapinje. A što je istina, to pitanje je postavio i Pilat, a podsjetimo se, bio je političar. I premda je

znao da je Isus nevin, prepustio ga je narodu da mu sudi. I eto, ovdje paralele i danas. Mnogi političari ne govore istinu, pa stoga i ne iznenađuje duboko nepovjerenje ljudi prema političarima kako onima na vlasti tako i onima u oporbi. Od političara se traži da govore istinu. Traži se da budu vjerodostojni. Nažalost, danas svakodnevicu često puta diktira laž i neistina. Doduše, postoje političari koji se trude i bore za istinu. Međutim, slično kao i kod Pilata, pritisak naroda je često velik – prevelik, tako da političari pokleknu.

Na ovom mjestu umjesno je postaviti pitanje savjesti. Savjesti kao „nepoželjnog gosta“, kako je jednom rekao Aleksandar Puškin. Međutim, tko se nije našao u situaciji da nije lagao? Primjerice dječak kojeg pred cijelim razredom učitelj pita da li je njegov otac pijanica. Dječak odgovara negativno, premda zna da mu je otac alkoholičar. Ovdje dolazi do sukoba. S jedne strane dječak ima poštovanje prema roditeljima, s druge pak strane on laže. Dakle laž u ovakvom etičkom slučaju je moguća. Takvo je mišljenje i moralnih teologa.

O čemu najviše lažemo

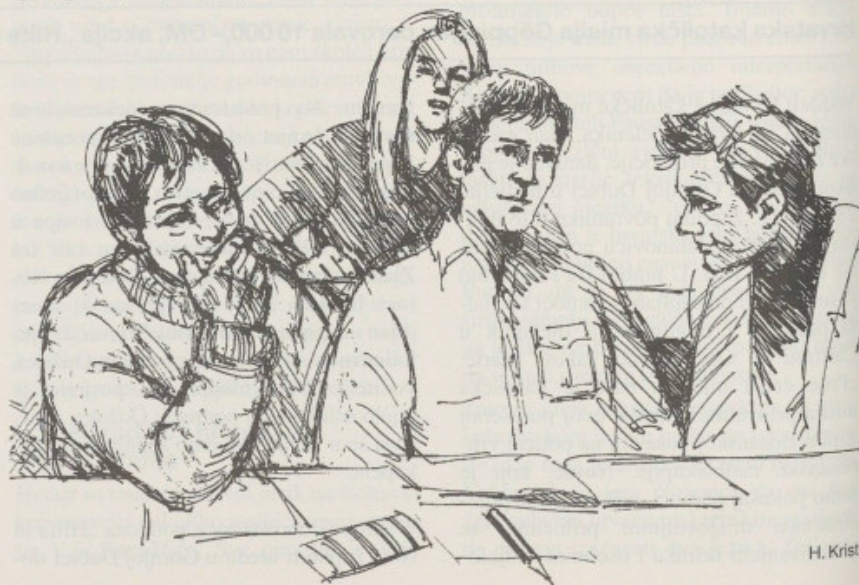
Zanimljivo je da u Starom zavjetu hebrejski jezik ne poznaje izraz istina, već samo povjerenje.

Vratimo se pak laganju i lažima. Mnoga djeca počinju lagati primjerice iz straha od

oca. Ljudi najčešće lažu jer se boje preuzimanja odgovornosti i mogućih sankcija. U psihologiji razlikujemo tri vrste laži: *laganje samome sebi*. Ovu laž svatko poznaje. To je slučaj kada čovjek smatra da nije u stanju riješiti određeni zadatak. Laž kao psihohigijena. Zatim tu je *laganje drugoj osobi* ili skupini ljudi i na koncu *kolektivna laž* kao nacionalsocijalizam, komunizam, ali i poneki izam u današnjem modernom društvu: kad netko određuje što je „in“ a što „out“. Psiholozi su čak u ispitivanjima zabilježili tri najdraže laži kod žena i muškaraca. To su kod žena, unatoč današnjoj emancipaciji, laganje o starosnoj dobi, dakle godinama, težini, partnerstvu i potrošnji ili konzumiranju, dok su kod muškarca to laži o automobilima – gotovo da nema muškarca koji nerado priznaje da o svojem auto nema pojma, zatim laž o poslu – gotovo da nema muškarca koji će priznati da je samo jedan mali kotačić u velikom poduzeću („Šef poduzeća svakog dana meni dolazi i pita me što mu je činiti?“) te laži o provođenju slobodnog vremena („Ovog vikenda sam trčao, plivao i igrao tenis“ – međutim što je uistinu radio? Buljio je u TV).

U današnjem svijetu učestali su pokušaji da svatko svakoga vara, a zato su mu potrebne laži. U Njemačkoj je tako postalo „Volkssport“, počevši od utaje poreza, lažnih bračnih obećanja. Ako se vratimo politici i političarima, s pravom često opažamo da političari sami ne vjeruju u ono o čemu govore. Umjesto da su politika i političari primjer društvu pitamo se zašto je politika sklona lažima?

Možda je i politika postala show. Pošteni političar može raditi od jutra do mraka i

H. Krist

out?

ostati neprimjetan, ali će zato opstati i proslaviti se upravo ona vrst političara koji je shvatio pravila igre današnjeg društva – a to je koristiti se lažima i neistinama. Tako je primjerice jedna od najvećih laži u posljednjih nekoliko desetljeća njemačke politike zasigurno ona da će se njemačko ujedinjenje financirati iz blagajne za poštarinu. Na ovoj laži Njemačka trenutno lomi zube, pati njezina demokracija, socijalna stabilnost i ideja njemačkog ujedinjenja.

Potrebno je povjerenje

Vratimo se pojedincu. Ako čovjek u svojoj obitelji nije otvoren i iskren, tada je to teško biti i u društvu. Međutim, u životu postoje trenuci kada ona druga osoba ne podnosi istinu, kada nije u stanju da je prihvati, primjerice u bolesti.

U današnjim međuljudskim odnosima mnogo toga je poremećeno. Nema povjerenja, kažu psiholozi. Muškarac strahuje od gubitka prestiža, a žena i majka da više nikome nije potrebna. Može li se u braku biti apsolutno iskren jedan prema drugome? Neki kažu da, drugi ne. Ipak, čini se, da je istina najkraći put do povjerenja.

Nažalost, laž je u današnjem društvu sve učestalija. Pitamo se da li laž napreduje? Ne. Lagalo se prije, i u drugim društvima i sustavima, samo što ljudi to tada nisu znali. Nije bilo medija kao danas koji bi odmah sve otkrili, sve istražili. Prije nismo bili tako otvoreni. Znali smo da postoji Bog, kralj i domovina, i naravno da su ljudi lagali. Samo što ljudi prije nisu stajali pod budnim okom javnosti kao danas.

Citirajući na kraju nekoliko velikih ljudi, ostavljam na razmišljanje svima da povedu više računa o svojem jeziku, o obvezi poštovanja i povjerenja svakoga čovjeka ne samo prema drugima nego i prema samome sebi. Kant je rekao: „Najgora crna točka čovjeka je laž“, dok je Thomas Mann naglasio: „Laž je stvar kukavičica“, a njegov brat Heinrich: „Tko se prestaje boriti za istinu, taj se uopće prestaje boriti“.

U traganju za mnogim istinama u razmišljanju o lažima ne zavaravajmo se: laž će nas pratiti i dalje u životu, ali promislite ipak po koji put, zar je potrebno lagati? ■

Putnik mraka

Koraci mu teški
životno breme
pognulo mu ramena

Spušta se bezvoljno
na hladno tlo

Skida šešir
star i otrcan

Prolaze ljudi
okreću glavu od njega
ah, pa to je samo prosjak

I ostade prazan šešir

Nejako tijelo stislo se u
dugi, poderani kaput

U bolnom grču
ostadoše mu usta nijema

Iz oka tek poneka suza kane

Pogled mu neku
toplu iskrinu ima
al u dubinu srca brzo
se skriva

Sijeda kosa
pala mu na ramena

Čovjek bijede
čovjek stranputice
sjedi na uglu ulice

Jesenje lišće postelja mu meka

I ti si čovjek! Prosjače! Prosjače!

Što te bacilo na dno ljestvice
Da ti nebo plavo
bude pokrivalo

Prohujali vihuri
sijedu su kosu tvoju zamrsili

Ti putnik si mraka
zovu te staze nomadske
Život te odvede u bespuće

Jambrak Vlasta, Stuttgart

On ostaje moj oprijatelj

Dok hodam u mnoštvu ljudi koje ne znam
vrijeme sporo prolazi

Pitam se, o Bože, da li ću stranac biti
i u vremenu što dolazi

Navike sam ponio sve
neću mijenjat ni odjeće
Bogatstvo sve
u dva kofera stalo je

Reci mi da li ću sa mnom biti
na putovima kojima prolazim

Reci mi kakvi vjetri pušu
jer nisam sam kamo odlazim

Ostala je ista vjera u Tebe
nada bit će isto sve
promijenio sam samo gitaru
sve ostalo propalo je

Jer kad sam s Tobom
mnogo lakše je
podnositi teškoće sve
nego bez Tebe
glasnik

P. Heidutzek

Uskrsna ljubičica

Ugledala sam ljubičicu
Drhtavo usne otvorila
Poljubila
Zagrlila
i
proljeće donijela.

Ruke svoje raširila
zorom zaiskrila
na Cvjetnicu lice isprala
Vječni Uskrs
nam nosila.

Izvor života orosila
snijeg ovozemni odnijela
slavom Uskrsom procvala
Vječni Uskrs
nam donijela

Mladenka
Marinović-Sušac

Kao što slavuj pjeva

Kao što zorica
dan najavljuje,
kao što rosica cvijet
miluje,
kao što slavuj
o ljubavi pjeva,
kao što zvjezdice
kola na nebu

igraju,
kao što vjetrić što
miluje mi kosu,
kao što noć
uljepšava,
kao duga što nebo
ukrašava,
kao ptice što

ispod oblaka lete,
kao pčelice što s ljubavlju
na cvijet slete,
kao noć zvijezdama
ukrašena,
kao voda bisernim bojama
išarana,
kao klasje u

mirisu žita
kao priroda sva i
ja ću Te Bože,
slaviti,
molitvom,
djelima i
pjesmom Tebi,
zahvaljivati.

Mara Lučić,
Düsseldorf

Wie, du bist gläubig?

Wissen Sie noch, wie man das Skalaprodukt zweier Vektoren berechnet, was ein Küpenfarbstoff ist oder wo die Postsynaptische Membran liegt? Nein – oder wenn ja, dann hilft Ihnen das wahrscheinlich auch nichts! Doch man sollte es nicht glauben, es gibt tatsächlich nützliches Wissen, das uns in der Schule vermittelt wird.

Was denken Sie denn, in welchem Fach Grundvorstellungen und Werte umgeworfen werden können und lebensnahe Problematiken erkannt werden? Was bringt Schüler kurz vor Ende der schulischen Laufbahn dazu, wöchentlich zwei Stunden mehr zu investieren?

Auf unsere Antwort: „Wir interessieren uns für katholische Theologie“, bekommen wir meist die Rückmeldung: „Wie, du bist so gläubig?!“

Dazu kann man sagen, daß der katholische Religionsunterricht für alle offen ist, daß seine Schülerinnen und Schüler nicht mit „Vater Unser“ und „Ave Maria“ brillieren müssen und das Johannes Paul II (Papst) sicherlich nicht ungedingt stolz auf uns wäre.

Was machen also katholische Religions-schülerinnen und -schüler in der Oberstufe?

– Sie finden heraus, daß Jude nicht gleich Jude war und Jesus somit nicht von „den Juden“ ermordet wurde; wie Religion in Krisengebieten helfen kann (Theologie der Befreiung), erfahren, daß Frauen zu Zeiten der Urkirche eine Primärposition in christlichen Gemeinden hatten und diskutieren, wie sich das Christentum entwickelt hätte, wenn sie nicht von dieser Position verdrängt worden wären. Weiterhin erfahren sie, daß kirchliche Normen im historischen

Zusammenhang gesehen werden müssen – z.B. die „Unfehlbarkeit“ des Papstes, die ohne Kenntnis der Zeitumstände nur unverständlich bzw. bizarr bleiben kann – und nicht alles auf der Bibel beruht.

Das alles erscheint zwar im ersten Moment nicht sehr lebensnah und aufregend, doch vermag die Auseinandersetzung mit dem Christentum gerade bei katholisch geprägten Schülerinnen und Schülern Verwunderung, Lebensnähe und ein allgemeines Verständnis von Religion hervorzurufen. Ein Thema, das uns in diesem Zusammenhang besonders berührte, war die Theodizeeproblematik. In diesem Themenbereich wird die Allmacht Gottes hinterfragt, besonders in Bezug auf Leiden und Sterben der Menschen („Warum guten Menschen Böses widerfährt“). Leider mußten wir auch hier erfahren, daß keine endgültige und einzige Antwort auf eine solche Frage gibt. Dennoch wurden uns Alternativen zur traditionellen Vorstellung der Allmächtigkeit Gottes geboten, die teilweise unsere persönlichen Glaubensvorstellungen und die präsenste Unzufriedenheit mit der katholischen Kirche positiv beeinflussten.

Dies alles mag Ihnen vielleicht nicht sehr weltbewegend und interessant erscheinen, doch haben uns die Ergebnisse aus diesem Unterricht stark geprägt. Wir möchten allen raten, den katholischen Religionsunterricht nicht vorschnell als konservativ, traditionell und überflüssig zu verurteilen, sondern sich auch von diesem Unterrichtsfach ein differenziertes Bild zu machen. Letztendlich ist zu sagen: je weniger wir wußten, desto weniger konnte es uns aus der Bahn werfen. **Petra u. Božica Čagalj**

FRANKFURT

Mod

Na redovitoj mjesečnoj tribini za mlade

Redovita mjesečna tribina za mlade, koju ispred Hrvatske katoličke misije Frankfurt priređuje fra Željko Ćurković, održana je 8. ožujka u dvorani župe sv. Ante u središtu Frankfurta. Tema ove tribine glasila je jednostavno i kratko: Scientology. Predavanje o toj spornoj sekti i svjetskoj komercijalnoj organizaciji održao je dr. fra Josip Šimić, voditelj Hrvatske katoličke misije u Esslingenu. Scijentološku crkvu (Church of Scientology) osnovao je 1954. pisac znanstveno-fantastičnih romana Lafayette Ronald Hubbard (1911.–1986.) u Kaliforniji. Vrlo brzo je stekla mnoštvo pristasa i brzo se raširila diljem svijeta. Pristupile su joj brojne svjetski poznate osobe, glumci, pisci, ekonomisti, političari, poduzetnici, bogataši. Danas zapošljava preko 10 000 stalnih djelatnika. Izdaje mnoštvo knjiga, časopisa u milijunskim nakladama, letaka, plakata. Organiziraju brojne skupove, predavanja, izlete, tzv. psiho-treninge. Osnovna scijentološka knjiga je Hubbardova „Dianetika. Moderna znanost o duhovnom zdravlju“. Cilj ovoga pokreta je ovladavanje cijelim svijetom. Savjest ne igra nikakvu ulogu, nego samo uspjeh i profit organizacije. U Njemačkoj i susjednim državama scijentolozi osnivaju centre početkom sedamdesetih godina

MEDITATIVNI PREDAH

PROLJEĆE Dogada se novo

Sve pjeva:
i noć i dan;
i jutro i večer;
i voda i zrak;
i muha i ptica;
i zvijer i čovjek.

Sve miriše:
i noć i dan;
i jutro i večer;
i zemlja i zrak;
i svaki cvijet u mirisu svom;
i čovjek u znoju vlastitom.

Sve se raduje – u noći:
zvijezde nad mjesecom;
noćne zvijeri;
noćne ptice;
noćni kukci;
noćnici.

Sve se raduje – u danu:
zrak ispod sunca igra;
trava raste;
šuma se obukla;
voćka procvjetala;
njive zazelenile;

blago se obricalo;
gnjojaci opustjeli;
čovjek zasukao rukave.

Svako radi:
sunce nad svim;
vjetrovi miluju površine;
leptiri oljubljaju cvjetove;
pčele potkrajaju cvijeće;
plugovi paraju zemljanu koru iza ujarmljenih volova;
sjemenje probija vlastite oklope;
žabe se dozivlju i plaše komarce u močvari;
pauci love gamad veću od sebe;
ptice griju budući naraštaj i puljaju stabla;
čovjek s ratilom u ruci kao dirigent svemu tomu raspored daje.
Dogada se novo!

Fra Tihomir Grgal

Novac pod svaku cijenu

na tema bila je Scientology

i vrlo brzo traže priznavanje organizacije kao vjerske zajednice, odnosno Crkve. Budući da su u Americi razvili trajnu i iscrpljujuću taktiku izigravanja pravosuđa, slično nastoje i u Europi. Oni su opasniji od sekte, brutalniji i organiziraniji od mafije, a imaju totalitarističku ideologiju, parakršćansko znakovlje. Nastoje potajno zadobiti utjecaj u najvažnijim ustanovama vlasti, te kulturnog, ekonomskog i javnog života općenito. Jedna od njihovih parola je: „Novac, novac i samo novac!“

Mladi su sa zanimanjem pratili ovo aktualno predavanje i postavili brojna pitanja, jer se s propagatorima scijentologije susreću gotovo svakoga dana.

Zanimljiva anketa o misi za mlade

U Frankfurtu se svake nedjelje u 12 sati slavi zasebna misa za mlade u Deutschordenskirche u Sachsenhausenu. Da bi provjerio zainteresiranost sudionika na toj misi, te da bi prikupio prijedloge za tu misu, kao i za tribinu mladih, fra Željko Ćurković je proveo 2. ožujka kratku anketu s mladima. U anketi je sudjelovalo 177 osoba. Na pitanje, sviđa li im se misa za mlade, svi su odgovorili pozitivno. **Na misi za mlade (ne) sviđa im se:** glazba: da - 144, ne - 24; propovijed: da - 116, ne - 29; svećenikov nastup: da - 122, ne 12; štimung: da - 100, ne - 41; nastupi više svećenika: da - 100, ne - 17. Neki su osim toga odgovorili da je glazba postala bolje, da je dobro što svećenik ima strpljenja s njima, da su dobre cure, da je misa kratka, da je u redu što nije posve tradicionalna. Nekima se opet ne sviđa ponašanje mladih u crkvi, jer pričaju, jer ih se mora opominjati; nekima se ne sviđa ni zajednička molitva, izlaza iz crkve prije završetka mise, ...Njih 132 sudjeluje u misi aktivno, a 38 pasivno.

Od prijedloga mladih za ljepšu, kvalitetniju i bogatiju misu izdvajamo:

potrebu za zajedničkom i složnom molitvom svih; propovijedi iz svakodnevnog života, kao o pušenju, alkoholu, drogi, besposlenosti, školovanju, seksu, odnosu naše vjere prema drugim vjerama, o ženama u Crkvi, o Bibliji, smrti; veće sudjelovanje i otvorenost mladih na misi; da i momci čitaju čitanja; veći izbor pjesama; da stariji ne dolaze na ovu misu; da se otvoreno komunicira s mladima...Svake nedjelje na tu misu, od 177 pitanih, dolazi njih 129; svake druge 25; ponekad 16, a rijetko 3.

vanje i otvorenost mladih na misi; da i momci čitaju čitanja; veći izbor pjesama; da stariji ne dolaze na ovu misu; da se otvoreno komunicira s mladima...Svake nedjelje na tu misu, od 177 pitanih, dolazi njih 129; svake druge 25; ponekad 16, a rijetko 3.

Anketa o tribini za mlade

Prije nego navedemo rezultate ankete o tribini, valja reći da su anketu ispunjali i oni koji nikada nisu bili na tribini. O tribini je dakle svoje odgovore dalo 70 osoba, ali znatan dio njih nije bio nikada nazočan na tribini. Za njih 58 sadašnji oblik tribine se sviđa, a za 12 ne sviđa. Na tim tribinama im se (ne) sviđa: tema: da - 51, ne - 4; štimung: da - 30, ne - 21; predavač: - da 29, ne - 15; diskusija: da - 38, ne - 21, zabava: da - 41, ne - 17. Osim toga je primijećeno da bi se mogle pjevati i strane pjesme, da je često dosadno, da se mladi ne stide. Kao aktivnim sudionicima na tribini smatra se 21, a pasivnim 49 posjetitelja. Za bolju, uspješniju i kvalitetniju tribinu izrečeni su sljedeći prijedlozi: dolazak većeg broja mladih, više pjesme i zabave, kvalitetnija glazba, kraća predavanja i kraći odgovori na pitanja, da i mladi aktivno sudjeluju u organizaciji, da bude više cura, dulja diskusija, dinamičniji nastup predavača te više predavačica, da bude življe, bolja reklama, teme za mlade...

Od tema koje bi voljeli čuti na tribini mladi su sami predložili sljedeće: naš položaj kao stranaca ovdje; hrvatska dijaspora na raspućju između dviju kultura; rat u Hrvatskoj; povijest Hrvata i Hrvatske; više o vjeri, više o ljubavi; položaj žene u Crkvi (zašto žene ne mogu biti svećenice?); Crkva i seksualni moral, što je to nevinost; tko je Bog?; sport; zašto ići u crkvu?; moda, vjera i Crkva; sve o seksu a posebno o šestoj Božjoj zapovijedi; odgoj djece i mladih; platonsko prijateljstvo i prijateljstvo općenito; droga; odnosi između mladih i roditelja; uloga vjere u današnjem svijetu; liberalizacija kršćanske vjere; smisao braka; kontracepcija; uloga Blažene Djevice Marije u Crkvi; sekte; papa; je li muškarac u stanju voljeti?, zašto bol, patnja i zlo?; je li Bog stvarno svemoguć?; sotona i davao...

Ova anketa je provedena da i sami mladi iznesu svoje mišljenje i prijedloge o misi i tribinama koje se za njih priređuju. Odgovore na anketu dali su samo oni mladi koji su te nedjelje bili na misi za mlade. Na misu za mlade dođe prosječno oko 200 mladih, a posjet tribini varira, od 120 do 270 osoba. Na tribinama su obrađene dosad sljedeće teme: Crkva i politika, Sekte u današnjem vremenu, Ja i moja spolnost, Sloboda i vjera, Roditelji i mladi u međusobnom (ne)razumijevanju, Isus Krist - Crkva - mi danas, Scientology. Sljedeća tema je: Droga i alkoholizam.

Nakon predavanja mladi se zabavljaju i vesele

ASCHAFFENBURG

Mis

◀ Zajednička snimka djele sudionika na hrvatskoj misi u dvorcu

▼ Za vrijeme mise u Schloßkappelle

Velečasni Ivan Levak, voditelj Hrvatske katoličke misije, pozvao nas je zapravo u Aschaffenburg poodavno. Nije to ni daleko od Frankfurta. Autocestom broj 3 stigne se za tridesetak minuta. Aschaffenburg je već u Slobodnoj Državi Bavarskoj. I ovdje su prisutni Hrvati, i to već 25 godina. Nedjeljom i nije teško naći gdje se skupljaju. Vlač. Levak nam je rekao da gledamo gdje je Schloß, dvorac, pa ćemo kod dvorca naći i Hrvate. Dvorac smo brzo i lako našli. Ali, pravi pravcati i veliki dvorac. Na fotografijama smo vidjeli kako je izgledao 1945. godine: potpuno srušen i razoren. Kasnije je izgrađen i obnovljen upravo onako kako je izgledao i prije rušenja. Njemačka poratna obnova, elan i snaga mogu i nama u domovini biti primjer u obnovi svega što je uništeno u ratu.

Pobožni Komušani

U dvorskoj crkvi okupilo se te nedjelje stotinjak vjernika. Prosječno ih na misu dolazi oko 200 do 250, ali upravo je te nedjelje bila korizmena, odnosno uskršna ispovijed u Kleinkahlu, gdje se nalazi veća skupina Komušana. Kod njih je misa u Kleinkahlu dva puta tjedno, a na misu dolaze gotovo svi. „Pobožni su to ljudi“, veli vlač. Ivan, a uglavnom rade u šumi. Svoju pobožnost nose iz rodne župe, poznatoga svetišta Gospe Komušanske, odnosno Kondžilske kod Teslića u Bosni“. Sviranje i pjevanje predvodi također vlač. Ivan na svome sintesizeru. Ovdje se na neki način još uvijek slavi misa na „tridentinski“ način. Prilikom obnove dvorca moralo se naime obnoviti sve onako kako je ranije bilo, pa je tako i oltar ostao u zidu, a svećenik leđima okrenut vjernici-

ma. Danas je to doduše samo za vrijeme euharistijske molitve, ali neodoljivo podsjećaju na predkoncilsko vrijeme.

Nakon mise u dvorcu uslijedilo je zajedničko fotografiranje ispred dvorca, kratki susreti, razgovori. Izbjeglice se pitaju gdje će i što će nakon odluke njemačke vlade o njihovu postupnom vraćanju u Bosnu. Mnogi se ni odavde nemaju kamo vratiti. O ovoj hrvatskoj zajednici s vlač. Levakom smo nastavili razgovor u restoranu „Zwölf Apostel“. Početkom sedamdesetih godina na području Würzburga je djelovao svećenik Zdenko Jurić, iz sarajevske nadbiskupije. Pomagao mu je Josip Dubovečak, koji je teologiju studirao u Würzburgu. Ubrzo se ukazala potreba za još jednim hrvatskim svećenikom na ovom području, pa je 1973. osnovana Hrvatska katolička misija Aschaffenburg, a za prvog voditelja imenovan je vlač. Dubovečak, iz zagrebačke nadbiskupije. Pored Kleinkahla, misa se povremeno slavi i u Lohru na Majni.

MLADE
Hrvatice u
karnevalskoj
povorci

dvorcu

Misija ima oko 1600 vjernika, ali je prostorno vrlo velika.

Hrvatski karneval

Hrvati su u Aschaffenburgu jedina strana skupina koja sudjeluje u poznatoj karnevalskoj povorci. Tako je bilo i ove godine, 9. veljače, kada su se istakli među 65 karnevalskih skupina, koje je promatralo oko 70 000 gledalaca. Pod vodstvom Filipa Tomasovića Hrvati su napravili karnevals-

ki automobil u obliku broda, a pod motom: „Auf blauer Welle in Europas Hafen. Kroatien grüßt Ascheberg“. I na taj način se Hrvati predstavljaju domaćinima i pozivaju ih na ljetovanje u našoj domovini. Za vrijeme rata ovdašnji su Hrvati također pomogli napadnutoj domovini slanjem humanitarne pomoći, i to 83 velika transporta. Trenutačno se za Žepče priprema 84. transport. Osim sudjelovanja na karnevalu Hrvati su aktivni i na manifestaciji „Schloßwein“, kao i na srpanjskoj župnoj svečanosti mjesne njemačke župe. Tom prigodom se slavi zajednička njemačko-hrvatska misa. Još jedan od integracijskih čimbenika je i zajedničko sudjelovanje s njemačkim vjernicima u tijelovskoj procesiji.

Naši se ljudi skupljaju u misijskom centru, gdje se susretnu, popričaju, igraju šah, na karte, gledaju satelitski program HRT-a. Vlač. Levak reče da se formira misijski glazbeni sastav, a možda i folklorna sku-

BUBREG ZA IVICU GELJIĆA

Dobrotvorna akcija

Vlač. Ivan Levak i Ivica Geljić

Hrvatska katolička misija u Aschaffenburgu, koju vodi Ivan Levak, svećenik zagrebačke nadbiskupije, i Caritas iz toga grada pokrenuli su akciju pod nazivom „Bubreg za Ivicu“. Radi se o mladiću Ivici Geljiću, rođenom 1964. u Zenici, vojniku HVO-a, kojemu su za vrijeme rata u srednjoj Bosni otkazali bubrezi. Nakon liječenja u Novoj Biloj, Splitu, Zagrebu i Puli, gdje je išao na dijalizu, Ivica je došao u Aschaffenburg. Njemačka socijalna služba osigurala mu je stan i troškove za dijalizu, na koju ide tri puta tjedno. Ali, jedino trajnije rješenje za ozdravljenje jest transplantacija bubrega. Za to je međutim potrebno od oko 80. do 100 000 maraka. U rodbini nema

nikoga tko bi mu darovao bubreg, jer mu je jedini brat poginuo u ratu u Vitezu. Obiteljska kuća u Zenici je spaljena i uništena. Svećenik Ivan Levak je izjavio kako se Ivica Geljić odmah uključio u rad hrvatske katoličke zajednice, da nije propustao nijednu misu. Bio je toliko skroman da nije ni molio za pomoć. Tek kad je saznao za njegovo teško zdravstveno stanje, zauzeo se skupa s ljudima dobre volje, te su Ivici našli zasebni smještaj. Caritas u Aschaffenburgu otvorio je i poseban račun (konto) za prikupljanje dragovoljnih priloga kojima bi se mogao osigurati bubreg za Ivicu. Dosad

su se svojim priložima istakli: Hrvatska katolička misija Aschaffenburg (8 000 DM), Hrvatska katolička misija Koblenz (1 700 DM), Hrvatska katolička misija Augsburg (3 000 DM), a svećenici iz Augsburga, fra Stanko Banožić i fra Ivan Prusina, darovali su k tomu osobno još po 1 000 DM.

Svaki darovatelj koji pošalje više od 50 DM, može od Caritasa dobiti potvrdu o poreznoj olakšici (Spendenquittung). Uplate se mogu slati na:

**CARITASVERBAND
ASCHAFFENBURG**

Sparkasse Aschaffenburg
BLZ 795 500 00, Konto: 422

Verwendungszweck: Bubreg za Ivicu.

pina., Bavarska je katolička zemlja i Hrvati su ovdje lijepo primljeni. Zajedničkim susretima i akcijama nadomještaju barem

donekle domovinu“, istaknuo je na koncu vlač. Ivan Levak i pohitio na misu u Kleinkahl. ■

Fra Ivan Nimac vrši obred pepeljanja

ROSENHEIM

Živo krsno

Fra Ivan nam pripovijeda da je Misija Rosenheim osnovana 12.9.1973., a dotad su vjernike ovoga područja obilazili svećenici iz Münchena. Misija pripada Münchenskoj biskupiji, a proteže se između alpskih vrhova i velikih bavarskih jezera Chimsee i Tegernsee. Na tom području živi preko dvije i pol tisuće Hrvata, a u posljednjih pet godina bilo ih je povremeno još toliko, kao izbjeglica i prognanika iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Zanimljivo je navesti podatak da je pred sam rat, 1989. godine, bilo kršteno samo dvoje djece, a 1995. kršteno ih je 23. U to se vrijeme, pored redovitog pastoralnog posla, i ova zajednica angažirala u nastojanju da pomogne domovini skupljanjem i slanjem humanitarne pomoći, u prihvatu i pomaganju izbjeglica, među kojima je

bilo posebno puno mladih obitelji. Mise se slave u samom Rosenheimu i u Gmündu na Tegernskom jezeru. Na nedjeljnu misu dolazi prosječno oko 250 vjernika. U misijskom centru održava se vjeronauk, te razne druge aktivnosti: sviranje orgulja, klavira frule, tamburice, gitare. U tomu se posebno angažirao pastoralni suradnik Mirko Kapetanović, koji također ravna pjevačkim zborom. Misija ima čak tri tamburaška sastava: male, mlade i stare tamburaše. I ovdje se njeguje folklor, ali posebno snažno od 1992., kada ga je uvježbavala Cvijeta Grčević, sada već povratnica u domovinu. Potom je rad s folklorasima preuzela tajnica Misije Ružica Lončarić.

Prošle je godine registriran i Nogometni klub „Croatia“, koji se natječe na lokalnoj

Mala zajednica, velike akcije

Kada putujući s juga kod Salzburga prijedete austrijsko-njemačku granicu, nakon sedamdesetak kilometara, dolazi prometna oznaka za Rosenheim. Nije tik do auto-cesta. Rosenheim je imao očito sreću da bude pošteđen od terora buke, koju na autocestama i oko njih stvaraju milijuni automobila.

Kada opet putujete sa sjevera prema jugu, dakako preko Salzburga, opet je Rosenheim tu, ali nekih šezdesetak kilometara od velikoga Münchena. Budući da sam grad nije tik do autoceste, ljudi onda i u ovaj gradić svraćaju s određenom namjerom.

I mi smo 16. veljače s određenom namjerom posjetili Rosenheim. Željeli smo se susresti sa životom i djelovanjem Hrvatske katoličke zajednice, koju od 1991. vodi fra Ivan Nimac. Bila je nedjelja, prva korizmena, znakovita po pepeljanju, ali i po krštenju troje djece. Dvije blizanke Stipe i Terezije Batinić, Anu i Moniku, krstio je fra Anto Batinić, a Adrijana Čarapinu, sina Stojana i Marije, fra Ivan Nimac. Za vrijeme obreda sakramenta krštenja zbor je pjevao pjesmu „Dodite živomu vrelu“. Krsno vrelo je u tim trenucima zaista provrelo. Iz rosenheimskog krsnog zdenca u crkvi Krista Kralja, uz pomoć električnog mehanizma, uistinu vrije voda. Osobit je to i znakovit doživljaj!

U lijepoj i prostranoj zgradi Hrvatske katoličke misije (Heilig-Geiststr. 46), sagrađenoj 1992., nalazi se dvorana u kojoj članovi zajednice imaju sastanke, slavlja, vježbe i probe, u kojoj gledaju HRT, priređuju tribine i predavanja.

▲ Misijskim zborom ravna Mirko Kapetanović

▼ Ministrantice s misijskom tajnicom Ružicom oko makete župne crkve u Sv. Roku

relo

razini. Prostorije misijskoga centra već resi nekoliko njihovih nogometnih trofeja.

Misijska kapela je ipak srce ove zajednice. U njoj se osjećaju kao kod kuće, jer se u njoj moli krunica, križni put, pobožnosti

prvih petaka, trodnevnice za pojedine svetkovine i blagdane, ponekad mise i radnim danima. Rosenheimska hrvatska zajednica preuzela je kumstvo nad porušenom crkvom Svetoga Roka u ličkom Svetom Roku. Maketa crkve izložena je svake nedjelje vjernicima u crkvi, pa za njezinu gradnju svatko može dati svoj prilog. Mala je to zajednica, a

mnogi vjernici su i sami bez krova nad glavom u domovini, pa se ni od njih ne može previše očekivati. Ipak, i na taj način se razvija osjećaj solidarnosti, ne samo prema ugroženima, nego i među ugroženima.

U Rosenheimu je boravak kratak, ali ugodan. Ni sljedeći put ga ne bi trebalo zaobići. ■

Novokrštene blizanke Ana i Monika s roditeljima i kumama, te novokršteni Adrijan s obitelji i kumom

ZANIMLJIVO

O koristi zaboravljanja

Nedavno se na njemačkom jeziku pojavila knjiga zanimljiva naslova: „Vom Nuzten des Vergessens“, u kojoj stoji da ljudi, koji ne mogu zaboraviti, postaju depresivni, da se stalno sudaraju sa svojim bolestima i gubicima, s počinjenim pogreškama i pretrpljenom nepravdom. Ti ljudi mogu međutim postati i „fanatici pravednosti“ i teški osvetnici. Da bi izbrisale sjećanje, duše starih Grka pile su vodu iz rijeke zaborava, Lete. F. Nietzsche je izjavio kako je posve nemoguće općenito živjeti bez zaboravljanja. U knjizi se opisuju i opasnosti zaboravljanja, kao primjerice zaboravljanje ratnih zločina. Nova tehnika i mediji za memoriranje daju iluziju totalnoga sjećanja, te mogu razoriti kulturni identitet. Nietzsche je bio uvjeren u korist zaboravljanja, ali je ipak zapisao: „Čovjek zaboravlja kad hoće zaboraviti“. ■

FRANKFURT

Kršten Dominik Balić

U crkvi sv. Ante u Frankfurtu 8. travnja je kršten Dominik Balić, privjenac Irene i Gorana, aktivnih članova Hrvatske katol. zajednice i dugogodišnji plesači folkornoga sastava „Croatia“. Sakrament krštenja podijelio je fra Bernard Dukić, a kuma je

novokršteniku bila Helena Pavković, također članica folklornoga sastava. Pod svečnom misom pjevala je i klapa „Ferali“, te Thomas Kosmidis. Veselo je bilo i na zakuski priređenoj u Dominikovu čast. ■

WÜRZBURG

Mala misija s velikim srcem

U našem dnevnome tisku često se objavljuju izvještaji o radu većih hrvatskih kat. misija u Njemačkoj, kao npr. o Stuttgartu ili Münchenu. Piše se o događajima i radu u njihovoj sredini što je razumljivo, jer to su krajevi u kojima živi i radi mnogo Hrvata. Uz njih postoje u Njemačkoj i druge manje hrvatske kat. misije koje se s istim zalaganjem i požrtvovnošću skrbe u okviru svojih mogućnosti o Hrvatima na svome području, što je besumnje i te kako spomena vrijedno.

Jedna od tih manjih misija je i ova naša u Würzburgu, glavnome gradu sjevernobavarske pokrajine Donje Franačke (Unterfranken). Pastoralni rad u ovdašnjoj misiji obavlja fra Paško Mandurić, franjevac konventualac. Misija je osnovana davne 1970. godine. Njen prvi voditelj bio je velečasni Zdenko R. Jurić, svećenik sarajevske nadbiskupije. Od mjeseca rujna 1975. god. do kolovoza 1983. god. misiju vodi fra Jeronim I. Vujić, franjevac konventualac, od koga u kolovozu 1983. vodstvo misije preuzima fra Paško Mandurić. HKM Würzburg veličine je našega hrvatskoga Zagorja. Kao i drugdje, tako i u ovoj misiji, broj Hrvata-katolika pada i raste. To je zbog toga, što ljudi često u težnji za boljom zaradom ili zbog drugih razloga sele iz mjesta u mjesto a mnogi se vremenom vraćaju i u domovinu. Zbog ratnih nedaća u našoj dragoj domovini broj vjernika se dolaskom izbjeglica povećao, a time ujedno i broj krštenika, prvopričesnika i krizmanika

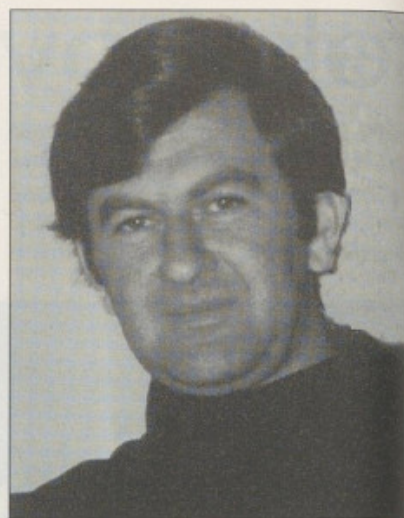
HKM Würzburg pripada Rajnsko-majnskoj regiji, te se po dogovoru te regije jednom godišnje organizira hodočašće Majci Božjoj u jedno od marijanskih svetišta: Birnau, Marienthal, Maria Buchen, Maria in Grunenthal, ili u zadnjih nekoliko godina u Schönstatt kod Koblenza. Na tim hodočašćima doživi se susret s Majkom i sa svojim, moli se intenzivnije i očituje se hrvatska vjernička duša. Misija redovno sudjeluje u proslavi Sv. Kilijana, zaštitnika grada Würzburga, čiji se blagdan slavi uvijek početkom mjeseca srpnja, kada i naš fra Paško, zajedno s drugim stranim svećenicima i s mjesnim biskupom, slavi svetu misu u katedrali.

Slavimo i Dan stranaca, Majčin dan, Nikolinje, i naravno Božić i Novu godinu.

Naš fra Paško

Od vjerskoga tiska čita se svega pomalo: Glas koncila, Veritas, Naša ognjišta, Živa

zajednica itd. Fra Paško voli i revno vodi ovu našu zajednicu. Rad i briga za vjernike su kod njega mnogostrani. Pored redovitih služenja svete mise u Würzburgu, sjedištu HKM, on je služi od Münsterstadta, 80 km sjeverno, pa sve do Bad Mergentheima i Schweinfurta 50 km južno, odnosno istočno od Würzburga, pouzdano i bez obzira na vremenske prilike i udaljenost. Naš je fra Paško uvijek spreman pomoći djelom i savjetom, koliko je to u njegovoj moći. Uvijek prijazan, dobre volje, s lakim osmijehom, on posjećuje vjernike kod kuće, u bolnici, ukoliko svuda, gdje se nalaze, pa čak i u zatvoru. Kao pravi dušobrižnik on se nikoga ne odriče, i za svakoga nalazi riječ utjehe i ohrabrenja. On održava vjeronauk za djecu i starije, priprema za prvu pričest, dijeli sakramente, a najviše za Uskrs i Božić, kada se svi žele ispovjediti. Kada je trebalo pomoći izbjeglicima i prognanima, fra Paško je bio tu; za prijavu boravka, traženje stana, posla i opstanka, pa sve do najsitnijih dnevnih problema koji muče čovjeka. Prije je sjedište Misije bilo u Wallgasse, gdje se i danas nalazi naš vjerni socijalni radnik, gospodin Mile Zubčić, koji svoju socijalnu službu za naše radnike obavlja u Würzburgu, Aschaffenburgu i Schweinfurtu. Rat, koji nam je nametnula Srbija, donio je našim ljudima velike probleme i nedaće. Trebalo je pomoći a ne sjediti skrštenih ruku, pa su uz našega svećenika i socijalnoga radnika svi zasukali rukave i organizirali humanitarnu i karitativnu pomoć za domovinu. Slala se odjeća, hrana, lijekovi i sve što se dobilo i moglo koristiti ugroženim ljudima. Tako je iza nas lijepi broj tegljača, koji su upućeni u Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu. Bio je to veliki posao za koji je trebalo podmetnuti leđa. I nakon svakoga otpremljenoga tegljača nije se osjećao umor nego zadovoljstvo i zahvala svima, koji su pomogli.

P. Paško Mandurić, voditelj Misije

Početkom srpske agresije na Hrvatsku, Misija je dobila na upotrebu nove prostorije na drugoj strani grada u renoviranoj zgradi, gdje se uz hrvatsku također nalaze i talijanska i poljska misija.

Zgrada se nalazi u predjelu Sanderau i izgrađena je u krasnome secesijskome stilu. Ratnih godina su se tu okupljali naši ljudi, gledali preko satelita HRT, diskutirali i suosjećali sa svime, što se u domovini događalo. Dogovaralo se o tome, gdje i kako pomoći, nabaviti hranu, lijekove i sve druge potrepštine za žrtve srpske agresije. Planirao se prijevoz i utovar te skupljanje novca za skupe troškove prijevoza. Danas je nešto drugačije, nije više tako živo, ratni vjor je Bogu hvala prošao, uglavnom svi su nabavili satelitske antene, ljudi se povukli u svoje stanove, a diskusija se nastavlja prije i poslije svete mise, kada se razmjenjuju mišljenja i ikustva. Prostorije Misije i dalje stoje na raspolaganju za predavanja i razgovor, okupljanje i veselice, ali ne u prijašnjemu obliku, jer ponavljamo: Bogu hvala, rat je prošao!

Ali Misija živi i nadalje i naš fra Paško u njenoj sredini kao njeno središte i njen dobar duh.

Višnja Badel

Prijevod

- Ovjereni prijevod i hitni servis za hrvatski, njemački, engleski i španjolski jezik. Dokument pošaljite telefaksom i prijevod će Vam biti dostavljen u najkraćem roku.

Monika Lovrić,
dipl. prevoditelj i sudski tumač.

Tel. 02 21/4 30 32 30; fax 4 30 32 41.

KOBLENZ

Susret s dobročiniteljima

Misu četvrte korizmene nedjelje, 9. ožujka, u Koblenzu je predvodio „naš“ biskup mons. Marko Culej. Nakon mise je o misijskim prostorijama priređen godišnji susret s dobročiniteljima, kumovima djece stradalnika rata u Hrvatskoj i BiH. Pored biskupa Culeja susretu su bili nazočni predstavnici hrvatskoga veleposlanstva u Bonnu gosp. Šimat sa suprugom i gosp. Plevnik, kao i gđa Markaš, voditeljica varaždinskog Bedema ljubavi. Sve njih i ostale goste pozdravio je vlč. Alojzije Petrović, voditelj Misijske skupine gitarista pod vodstvom pastoralne suradnice Dragice Žimbek. Svim kumovima i kumama djece stradalnika rata zahvalila je gđa Ana Taubmann, voditeljica Patenschaftswerka. Dosad se našlo 99 kuma i kumova, a u početku ih je 1993. bilo samo 11. Pomoć djeci u nevolji išla je preko varaždinskog Bedema ljubavi. Kume i kumovi su već jednom imali priliku provesti ugodne dane na otoku Rabu, za što su zaslužne obitelji Lučić i Frorat iz Rheinbrohla. Gđa Markaš je pozvala dobročinitelje da ponovno posjete Varaždin i susretnu se sa svojim kumčadima.

Ovaj susret je prošao ugodnije uz kavu i kolače koje su pripremile vrijedne domaćice i članice župnoga vijeća. ■

Tekst i snimke: J. Vranković

▲ Biskup Marko Culej predvodio je još jednu misu u našoj zajednici

▼ Dragica Žimbek dirigira orkestrom mladih gitarista

OBERHAUSEN

Darovao orgulje rodnoj župi

P. Bernard Rubinić i Josip Plenковиć.

Foto: J. Vranković

Josip Plenковиć, sin Bartula, potječe iz mjesta Svirče, udaljenog 3 kilometra od Jelse na Hvaru, a već 30 godina živi i radi u Oberhausenu. Od malih nogu je povezan s Crkvom, a potom i s Hrvatskom katoličkom zajednicom u Oberhausenu. Njegov brat don Mili je svećenik u Splitu. P. Bernrad Rubinić, voditelj naše misije, ističe kako Josip sudjeluje u svim zajedničkim akcijama. Crkvi svoga krštenja, onoj sv. Marije Mandaline, darovao je orgulje, te ih sam odveo i bio nazočan kod postavljanja. Inače je poznato kako je težak život na otoku rastjerao Bračane diljem svijeta. I ovaj primjer pokazuje kako oni međutim ne zaboravljaju rodnu grudu. Poznat nam je i primjer Anke Makjanić koja je dugo živjela u Kanadi, ali je u više navrata pomagala obnovu svoje rodne župne crkve. Na koncu je za tu župu oporučno ostavila 30 000,- DM za nabavku i montažu električnih crkvenih zvona. Tako „Forani“, iako raspršeni diljem kugle zemaljske, ne zaboravljaju rodni škroj, te mu se ipak vraćaju. Na slici: P. Ivan Rubinić i Josip Plenковиć

Jakob Vranković

FRANKFURT

Završeni grubi radovi na novom Hrvatskom centru

Nova zgrada Hrvatskoga centra u izgradnji

Velebna zgrada novog Hrvatskoga katoličkog centra u Frankfurtu već je dostigla visinu okolnih zgrada i uklopila se u prepoznatljivi frankfurtski downtown. Završetak grubih radova svečano je obi-

lježen 21. ožujka na samom vrhu zgrade. Tom prigodom govorio je fra Leo Delaš, voditelj Misijske, projektant firme Kissler+Effgen, a svečanu zdravicu, uz ispijanje vina i razbijanje čaše, održao je

Svečanom završetku grubih radova bili su nazočni brojni gosti i radnici

jedan njemački umjetnik. Ovoj svečanosti bio je, u ime investitora biskupije Limburg, nazočan i g. Nikol, predstojnik odjela za gradnju u biskupiji. Zanimljivo je da je sve grube radove od dna do vrha stručno i na vrijeme izvelo hrvatsko građevinsko poduzeće „Tehnika“ iz Zagreba. Njegovi ravnatelji i radnici bili su također prisutni ovom činu proslave sljemena, kao i predstavnici i djelatnici frankfurtskoga Caritasa, jer će u ovoj zgradi biti smještena i socijalna služba na hrvatskom jeziku. Biskupija Limburg priredila je u tom povodu bogatu zakusku, kojoj su prisustvovali i članovi župnoga vijeća HKM Frankfurt.

Na Veliki petak je i ove godine održana već tradicionalna hrvatska procesija ulicama grada Frankfurta.

LÜDENSCHIED

Dragocjenost čitača u službi Božjoj

Služba čitača (lektorat) bila je do nedavno jedan od nižih redova za buduće dakone i svećenike. Nakon Drugog vatikanskog sabora je ova služba preporučena i laicima, dakle vjernicima u crkvi. I kao što je hrvatski jezik puno prije Drugog vatikanskog

kog sabora bio u Katoličkoj crkvi u Hrvata normalna stvar, drugi narodi svijeta su ga uveli tek poslije tog koncila! – tako su i svjetovnjaci u našoj Crkvi puno prije spomenutog Koncila vršili ulogu čitača pri službama Božjim.

Ne samo u našim župama diljem cijele domovine, nego isto tako u našoj dijaspori, obogaćuju naši čitači naše službe Božje svojim višestrukim sudjelovanjem: čitanjem poslanica, predmoleći molitve vjernika, recitirajući prigodne stihove i tekstove pri službi Božjoj te čitajući „Muku Isusovu“ u Velikom tjednu.

Dragocjena je i velika uloga naših čitača: oni svojim posebnim sudjelovanjem u službi Božjoj zastupaju puk Božji, svetu misu čine življom i kompletnijom. Oni osobno doživljavaju bliskije i intimnije svetu misu i molitvu. Osim toga su mnogi od njih stekli dragocjeno iskustvo javnog nastupa oslobodivši se treme, a što im je vrlo važno za život.

Hrvatska katolička župa Lüdenschied ponosna je na svoje brojne mlade i zrele čitače i čitačice koji redovito sudjeluju u službama Božjim i time ih čine privlačnijim i bogatijim za sve sudionike. I naši čitači i čitačice su dakako ponosni što im je pružena tako uzvišena i lijepa služba pri posebnom slavljenju Boga.

B.Š.

Skupina čitača i čitačica HKM Lüdenschied s gđom Planinc i vlč. Šimovićem

SINGEN

Vraća se hodočašće u Birnau

Ovogodišnje jubilarno 25. hodočašće Majci Božjoj u Birnau održat će se u nedjelju 25. 5. 1997. Svečana misa slavi se u 11 sati, a predvodi je novi albanski biskup mons. Hill Kabashi, član franjevačke provincije Bosne Srebrene, a donedavni voditelj Albanske katoličke misije u Stuttgartu. On će tom prigodom podijeliti i sakrament svete krizme. Popodnevni program za hodočasnike bit će nakon mise u *Jahn-halle* u obližnjem gradu Stockachu. Pored pozdravnih govora i čestitki, bit će pjesme i veselja, a nastupit će Mate Bulić, te još neka imena naše estrade, koja se čuvaju kao iznenađenje.

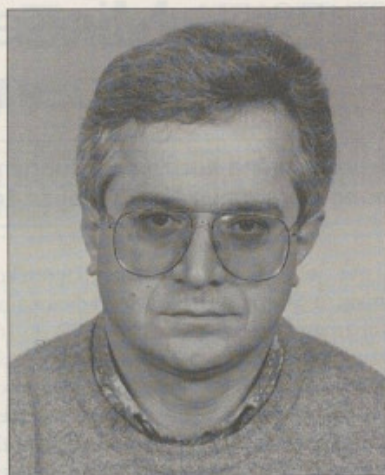
Dobrodošli Gospi u njezino i naše svetište u Birnau na Bodenskom jezeru!

Fra Vlado Ereš

STUTTGART

Fra Anton Nua – novi voditelj Albanske katoličke misije

Nakon što je p. Hill Kabashi, bivši voditelj Albanske katoličke misije sa sjedištem u Stuttgartu, imenovan biskupom u Albaniji, za njegova nasljednika došao je fra Anton Nua, franjevac Albanac, član provincije Bosne Srebrene. Fra Anton je rođen 12. 6. 1958. u Prizrenu na Kosovu, gdje je završio osnovnu školu. Klasičnu gimnaziju završio je u sjemeništu „Paulinum“ u Subotici, a filozofsko-teološki studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, gdje je 1984. diplomirao. Za svećenika je zaređen 21. 9. 1984. u Prizrenu, a odmah potom djeluje kao svećenik u Skopju (Makedonija). Godine 1986. pristupa Franjevačkoj provinciji Bosni Srebrenoj, a novicijat završava u Sarajevu. Od 1987. do 1989. djeluje kao kapelan u Tuzli, a od 1989. do 1992. u Đakovici (Kosovo).

Nakon toga odlazi za misionara u Albaniju, gdje od 1992. do 1995. vrši službu gvardijana u franjevačkom samostanu u Skadru. Nakon toga se ponovno vraća u Đakovicu, gdje ga je zateklo i imenovanje za voditelja Albanske katoličke misije u Stuttgartu. Adresa: Albanische katholische Mission, Misioni Katolik Shqiptar, Charlottenstr. 4, 70182 Stuttgart, tel. 07 11/23 39 78. ■

Diplomski rad o „Živoj zajednici“

Na Institutu za teološku kulturu laika Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu diplomski rad o „Živoj zajednici“ obranila je Stanka Vidačковиć, pastoralna suradnica Hrvatske katoličke misije u Waiblingenu

U prvom dijelu ovaj diplomski rad govori o fenomenu selilaštva u svijetu, i to u svjetlu crkvenih dokumenata o selilaštvu (Exul familia, Pastoralis migratorum cura), kao i odluka prvog i drugog kongresa za dušobrižništvo selilaca i turista.

U drugom dijelu je prikazan odnos Crkve u Hrvata prema iseljavanju u prošlosti i sadašnjosti: uzroci hrvatskih migracija, hrvatske crkvene ustanove u Njemačkoj, povijesni i statistički podaci o hrvatskim katolicima u Njemačkoj, te djelatnost hrvatskih katoličkih misija u toj zemlji.

Treći dio rada govori o ulozi časopisa „Živa zajednica“, čiji se prvi broj pojavio 1. 9. 1978. Gđa Vidačковиć, koja je ujedno i dugogodišnja članica uredništva toga lista, obradila je specifičnu ulogu „Žive zajednice“ kao hrvatskoga iseljeničkoga crkvenoga glasila, fizionomiju i koncepciju lista, položaj lista u doba komunizma i dolaska demokracije u domovinu, te posebice ulogu lista kao brane i ustuka velikosrpskoj propagandi u Njemačkoj. Na koncu je također opširnije opisana uloga lista kao pokretača i promicatelja velikih

pastoralnih akcija u Njemačkoj, kao što su vjeronaučne olimpijade, hodočašća, pastoralni susreti svećenika i njihovih suradnika, folklorni festivali, susreti mladih.

Zadnji, četvrti dio, rada nosi naslov: „Između integracije i asimilacije – pogled u budućnost“, o čemu autorica u uvodu piše: „Crkva načelno podržava nadu u povratak, ali najvjerojatnije je da masovnijeg povratka Hrvata neće biti u skoroj budućnosti. Još dugo će mnogi u okrilju svojih misija sanjati povratak u domovinu. U budućnosti će biti idealna multikulturalna i multijezična zajednica vjernika, kako domaćih, tako i doseljenih. Nacionalna pripadnost nije odlučujući kriterij za pripadnost Crkvi nego krštenje. Ali, samo uz očuvanje vlastite kulturne baštine i nacionalnog identiteta svake etničke skupine, onemogućavat će se jednostrana integracija i asimilacija. A to je u interesu i Crkve, a i hrvatskoga naroda“.

Stanka Vidačковиć je rođena 28. siječnja 1953. u Konjicu, a u Njemačkoj živi i radi već 25 godina. Udata je i ima tri sina. A.B.

Na Institutu za teološku kulturu laika pri Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu 22. siječnja diplomirala je gđa Stanka Vidačковиć, pastoralna suradnica Hrvatske katoličke misije u Waiblingenu kod Stuttgarta. Njezin diplomski rad nosi naslov: „Živa zajednica“ kao izraz i sredstvo dušobrižništva za Hrvate u Njemačkoj“, a mentor rada je prod. dr. Tomislav Zdenko Tenšek. U središtu rada je „Živa zajednica“, mjesečni list hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj, kojeg izdaje Dušobrižništvo za Hrvate u Frankfurtu.

Mjesec duhovne obnove i procesija ulicama grada

Tradicionalna korizmena duhovna obnova. Procesije na Cvjetnicu i Veliki petak. Seminar o rastavljenima pa ponovno oženjenima. Tečaj za ženidbu. Predavanje o hrvatskom jeziku

I ove je godine u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Stuttgartu održana tradicionalna korizmena duhovna obnova od 12. do 16. ožujka. Osoba Isusa Krista, sakrament krštenja i dar vjere proživljavao je u ovoj prvoj godini pripreme za Veliki jubilej sva predavanja i nagovore koje je održao voditelj duhovne obnove prof. Anton Šuljić, vice-rektor Bogoslovskog sjemeništa i katolički novinar iz Rijeke. Duhovnom je obnovom bilo obuhvaćeno više stotina mladih, stotinjak ministranata i ministrantica, više od stotinu prvopričesnika i sličan broj krizmanika, zatim roditelji krizmanika posebno, te roditelji prvopričesnika posebno. Susretima se odazvao iznimno lijep broj roditelja i ostalih vjernika. Oni su s velikom pozornošću slušali voditeljeva predavanja koja je on redovito popratio ponekom od svojih duhovnih šansona, što je još više pridonijelo doživljaju duhovno-meditativnog karaktera njegovih predavanja. Uz te prigodne nagovore i predavanja svakog se dana slavila sv. misa u kojoj je sudjelovalo više stotina vjernika, a petkom i pobožnost križnog puta. Duhovnom su obnovom bile zahvaćene i ostale grupe vjernika koje se okupljaju u Misiji, poput, primjerice, folklorne grupe i pjevačkog zbora, a voditelj je s franjevcima, voditeljima misije i sestrama koje u njoj djeluju, posjetio i bolesnike u ovdšnjim bolnicama. Vrhunac je pak duhovne obnove bio na petu korizmenu nedjelju kada je više tisuća vjernika u pet crkava u kojima se okupljaju naši vjernici sudjelovalo u euharistijskim slavljinama, kojom su prilikom mnogi od njih pristupili i sakramentu pomirenja.

Seminar o rastavljenim pa ponovno oženjenim

Prema zaključku regionalne Pastoralne konferencije za hrvatske katoličke misije u biskupiji Rottenburg-Stuttgart trebao bi Odbor za rad s obiteljima pod vodstvom dr. I. T. Medugorca do kraja ove školske godine u svim hrvatskim misijama ove biskupije organizirati susrete s temom: „Odnos Crkve i crkvene zajednice (župe/misije) prema rastavljenim i rastavljenim pa ponovno (građanski) vjenčanim vjernicima“. Takvi susreti održani su dosada u sedam hrvatskih kat. misija ove biskupije a 2.3. o.g. i u Stuttgartu, a vodili su ga: dr.

I.T. Medugorac, dr. Ivo Jolić i fra Petar Klapčević.

Na susretu je sudjelovalo oko 200 vjernika, među kojima se nalazio i dobar broj onih koji su izravno pogođeni. U izlaganjima referenata naglašeno je kako svi moramo biti upoznati sa stanovištem Crkve prema tim osobama koje se nalaze u teškoj ljudskoj situaciji i kao kršćani treba se s puno razumijevanja prema njima odnositi.

Dr. Medugorac se u svom izlaganju osvrnuo posebice na zajedničko pastirsko pismo biskupa Gornjorajnske crkvene pokrajine iz 1993., kao i na Apostolsku pobudnicu Ivana Pavla II. „Obiteljska zajednica“/ *Familiaris consortio*, 1991./ ali i najnovije preporuke Papinskog vijeća za obitelj (1997). Sveti Otac u svojoj pobudnici, biskupi u svom pastirskom pismu, a i Papinsko vijeće za obitelj u svojim najnovijim preporukama naglašavaju da je za Crkvu u pogledu braka mjerodavna riječ, poruka i primjer Isusov. Prema tome se mora ravnati i praksa Crkve. A riječ Isusova, kao što proizlazi iz sv. Pisma Novog i Starog zavjeta (Mk 10, 6–9; Post 1, 27–28) je jasna: **jedanput sklopljeni brak ostaje izuzet od odlučivanja i moći raspolaganja ljudi.**

Razvedene osobe koje nisu stupile u novu bračnu zajednicu, nego kao samci pružaju svjedočanstvo u vrijednosti svoga nerazrješivog braka, zaslužuju prema gore navedenim dokumentima Crkve svako poštovanje i našu solidarnost. Takve osobe ne podliježu nikakvim ograničenjima u pogledu svojih prava i položaja u Crkvi. Ali i osobe koje su razvedene pa onda opet stupile u (građansku) bračnu vezu pripadaju Crkvi, a s tim i župnoj, odnosno misijskoj zajednici u kojoj žive. I onda kad su njihova prava kao članova crkvenih zajednica djelomično ograničena (posebice u pogledu sakramenta pokore i euharistije) oni nisu izopćeni ili isključeni iz Crkve, oni jesu i ostaju udovi Crkve. Papa u svojoj pobudnici piše neka im pastiri i cijela vjerska zajednica s velikom ljubavlju sve učine da se ne osjećaju odijeljeni od Crkve, jer oni mogu, dapače i moraju, kao kršćani sudjelovati u njezinom životu. Valja ih poticati da slušaju Božju riječ, da prisustvuju misnoj žrtvi, da ustraju u molitvi.

Sukladno preporuci biskupa u spomenutom pastirskom pismu, a i u najnovijim preporukama Papinskog vijeća za obitelj upozoreno je da u nekim slučajevima postoji mogućnost pred mjerodavnim crkvenim ženišbenim sudištem pokrenuti postupak za proglašenje prvog braka ništavim. Bilo je govora o razlozima i o okolnostima zbog kojih se jedan brak može proglasiti ništavim.

Nakon izlaganja razvila se ozbiljna i konstruktivna diskusija, a svi sudionici susreta dobili su dovoljno pismenih materijala koji se odnose na ovu pastoralnu problematiku.

Tečaj za ženidbu i hrvatski jezik u slobodi

Od 5.–9.3. u Hrvatskoj katoličkoj misiji Stuttgart održan je 15. tečaj za one koji se pripremaju za ženidbu, a ovoga puta pohađala su ga 34 para.

Predavanja kroz pet večeri održali su: psiholog Zrinka Lučić-Vrhovac, liječnik-ginekolog dr. Ivan König, bračni parovi Kružić i Šušnjara te svećenik i voditelj tečaja fra Petar Klapčević. Predavači su kroz predavanja i posebno diskusiju željeli mladima što bolje pripremiti za taj važan korak u njihovu životu. I ovaj tečaj kao i svi dosadašnji pokazali su se kao velika pomoć svećenicima kod pripreme za vjenčanje.

U povodu 30. obljetnice Deklaracije o hrvatskom književnom jeziku, presudnom i povijesnom dokumentu kojim je označen kraj unitarističkoj fazi u povijesti hrvatskog jezičnog standarda i najavljeno doba pune hrvatske jezične slobode, koju smo dočekali usporedno s državnim osamostaljenjem, u prostorijama Misije u Stuttgartu 9.3. održano je predavanje: *Hrvatski jezik u slobodi*. Predavač je bio profesor hrvatskog jezika na Filozofskom fakultetu u Zadru Mile Mamić. Nakon dinamičnog, poučnog i zanimljivog predavanja predstavljena je i knjiga prof. Mamića „Jezični savjeti“ – knjiga koja spada među sedam najtraženijih knjiga u Hrvatskoj.

Na Cvjetnicu smo na svim misama blagoslovili maslinove grančice koje smo nabavili u domovini. U crkvi sv. Eberharda održali smo u 15 sati svečanu procesiju i pjevanje Gospodinove muke.

Veliki petak bio je u znaku posta i pokore. Križni put s procesijom krenuo je ispred

Pred vatrom

Pilat sabrao odgovorne. U njegovu dvorištu noćobdije zapalile vatru. Čuvaju Isusa, a ne daju mu se grijati uz vatru. Privukli im se Ivan i Petar. I Juda može k vatri, ali ga strah njenog svjetla. Suzi vlažnost iz drva. Procivili po koji crv u ciplji. Žeravica isijava svjetlo po licima. Lug ostaje na vatrištu, da ga poslije raznesu vjetrovi ili da bude znak izgaranja. Možda se netko i pospe pepelom po glavi za svoje postupke. Ako nitko to ne učini, hoće Petar. Pijetao će mu dopjevati poruku Učiteljevu, pa će on uvidjeti, da nije ništa drugo nego šaka praha.

Okolo umorne sluškinje sklanjaju ostatke Pashalne večere. Nisu svjesne Janjca u uzama. Neznance motre ispodoka i daju im do znanja da su strani ovomu društvu. Petar im je posebno uočljiv, jer se ne ponaša normalno, nego se zgurio da se skrivi i da se grije. Petru bi trebali reći da nije vrijeme od grijanja, kao ni od skrivanja. Upiru prstom u nj. Zaklinje se on. Preklinje se. I vatru proklinje; zašto ne grije, a ne mora svijetliti, zaželio je Petar. E, moj Petre, zar ne znaš: da bez izgaranja nema ni sjaja ni grijanja? Postat će to njemu jasno; malo kasnije, kad ga pogleda Gospodin.

Juda je davno pobjegao od vatre, nije mu do grijanja. I Petar se sprema na bijeg, pa neka je hladno. Ivan stoji mirno i ne zna što bi, ali tu je, da vidi svršetak. Tamo neka vatra gori u onoga uznika, koju će trebati pronijeti svijetom i sprema se da bude najveća, jer nema veće ljubavi...

Je li Ivan toga svjestan? Petar nije. Juda? Nije. A oni oko vatre? Beru brige oko svakidašnjice. Briga se njih za Njegov *oganj* i što drugo hoće nego da sve plane.

Oni mislili da će vatru ugasiti, a ona se rasplamsala, po svom prirodnom zakonu, kad se raspirila izlaskom ispod grobnog pepela.

Aleluja – plamenu Ljubavi! Aleluja – plamenu Duha! Aleluja – plamenu neba!

Fra Tihomir Grgat

► prostorija Misije u 16,30 sati, a nakon hodanja, molitve i pjesme ulicama grada stigli smo u našu crkvu sv. Eberharda, gdje smo nastavili s obredima Velikoga petka. Službu uskrsnoga bdjenja slavili smo na Veliku subotu u 21 sat, kada smo blagoslovili i uskrsna jela. Uskrs smo proslavili redovitim misama na svim našim poznatim mjestima i crkvama.

Blagdan sv. Josipa, 19. travnja, slavimo u prostorijama Misije, a Majčin dan 4. svibnja u Schwabenlandhalle u Fellbachu.

Fra Marinko

Povelja Grada Zagreba gradonačelniku Mainza

Na sjednici Gradskoga poglavarstva svečano obilježena 30. obljetnica prijateljske suradnje Zagreba i Mainza

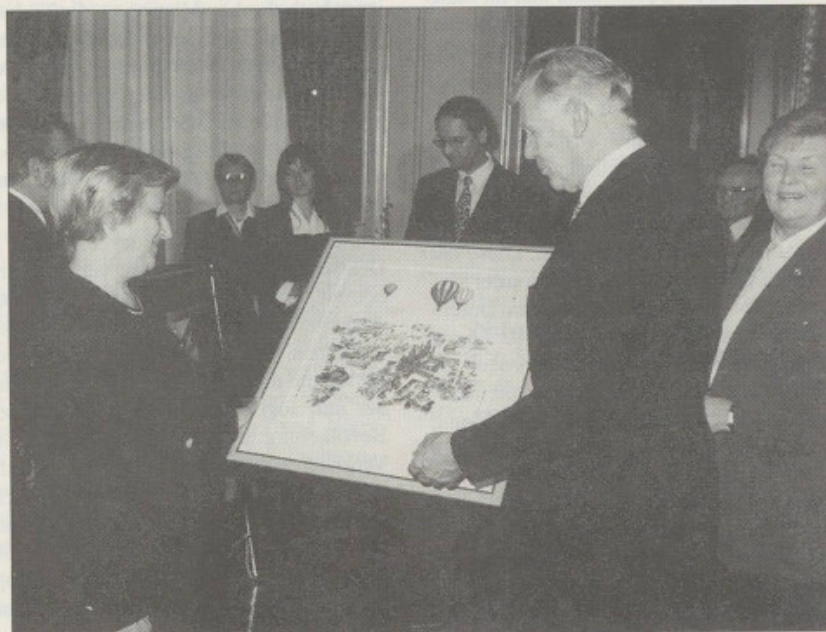
Trideseta obljetnica prijateljske suradnje gradova Zagreba i Mainza svečano je obilježena u ponedjeljak, na 74. sjednici Gradskog poglavarstva Grada Zagreba, uz nazočnost veleposlanika Savezne Republike Njemačke u Hrvatskoj Volker Haacka, te članova delegacije Grada Mainza.

Tom je prigodom u znak priznanja, ali i zahvalnosti za pruženu potporu u najtežim danima za Republiku Hrvatsku, Hermanu Hartmutu Weyelu, gradonačelniku Grada Mainza uručena Povelja Grada Zagreba. Povelju je uručila Marina Matulović-Dropulić, gradonačelnica Zagreba, zahvalivši se u ime Zagrepčana za pruženu pomoć i iskazano prijateljstvo tijekom ratnih godina.

taga i Ministarstvu vanjskih poslova uputio pismo pod motom „Njemačka vanjska politika mora podržati Hrvate i Slovence“.

Iste je godine upućen poziv delegaciji Grada Zagreba da posjeti Mainz, kako bi njemačku javnost upoznala s istinom o ratu. Potkraj kolovoza 1991. stranke Gradske skupštine Mainza donijele su rezoluciju kojom se izričito osuđuje „agresija Jugoslavenske vojske i Srba na Hrvatsku i Sloveniju“, a uz moralnu potporu, od tada je u Zagreb i cijelu Hrvatsku redovito počela stizati vrijedna humanitarna pomoć.

Dolaskom mira gospodarska suradnja se pojačala, pa će tako gospodarstvenici iz

Gradonačelnik Mainza Weyel darovao je zauzvrat zagrebačkoj gradonačelnici jednu umjetničku sliku Mainza

Suradnja između Zagreba i Mainza počela je još 1967. godine, a već četiri godine kasnije osnovano je Društvo za unaprjeđivanje gospodarske suradnje dvaju gradova.

Od prvog dana agresije na Hrvatsku, Mainz je pokazao iznimnu pomoć i podršku. Gradonačelnik Weyel je tako, krajem lipnja 1991. godine, u ime Gradske uprave zastupnicima Bundes-

Mainza sudjelovati na Jesenskom zagrebačkom velesajmu. Planirano je i održavanje gastronomske priredbe Tjedan Maiza u Hotelu Esplanade, te turistički posjet građana Mainza Zagrebu.

Gradonačelnik Weyel zahvalio je na dodjeljenom priznanju, te istakao želju da se suradnja i prijateljstvo između Zagreba i Mainza nastavi i proširi. ■

Marijan Batinić

Glanz und Elend der ersten Generation in

Es war die Zeit des Wiederaufbaus, des Wirtschaftswunders, des kalten Krieges und des Mauerbaus in Berlin. Professor Ludwig Erhardt (1897–1977) Adenauers Bundeswirtschaftsminister setzte das Prinzip der „sozialen Marktwirtschaft“ durch. Heute feiert man den 100. Geburtstag dieses hervorragenden Ministers und Wirtschaftswissenschaftlers. Die Bundesrepublik Deutschland brauchte damals Arbeitskräfte; viele Arbeitskräfte.

Als im Jahr 1955 die erste Anwerbevereinbarung mit Italien zustandekam – es folgten die Anwerbeabkommen mit Spanien (1960), Griechenland (1960), Türkei (1961), Marokko (1963), Portugal (1964), Tunesien (1965) und dem ehemaligen Jugoslawien (1968) – konnte niemand errahnen, nicht einmal die Deutsche Regierung noch weniger die angeworbenen Gastarbeiter, was diese neue Völkerwanderung bedeuten würde; für die Gesellschaft der Bundesrepublik Deutschland und für diese Gastarbeiter, ausländische Arbeitnehmer, Wanderarbeitnehmer, ausländische Mitbürger oder, wie in letzter Zeit oft gesagt wird, einheimische Nichtdeutsche.

Fast alle Gastarbeiter aus allen diesen Ländern dachten, sie würden einige Jahre hierbleiben, Geld verdienen und bald nach Hause in ihre Heimatländer zurückkehren. So ist es aber nicht geschehen. Diese damals junge und gesunde Generation der ausländischen Wanderarbeitnehmer, im Durchschnittsalter zwischen 20 und 40 Jahren sind heute alte Menschen geworden. Sie haben nach einigen Jahren des Aufenthaltes in der Bundesrepublik Deutschland, dank der Sozialcharta der Europäischen Gemeinschaft, ihre Frauen und Kinder, im Rahmen der Familienzusammenführung aus ihren Heimatländern nach Deutschland geholt. Viele haben auch hier in Deutschland geheiratet, und ihre Kinder wurden (sogenannte 2. und 3. Generation) hier in der Bundesrepublik geboren.

Morgens Deutschland – abends Heimatland

Die überwiegende Mehrzahl der ausländischen Wanderarbeitnehmer konnte im Prinzip kein Wort Deutsch; emotional und im Herzen lebten sie wie in ihren Heimatländern, obwohl sie tagtäglich am Arbeitsplatz und in der Gesellschaft der Bundesrepublik eine neue Welt entdecken mußten. Das ewige hin und hergerissen zu sein, hat jemand so ausgedrückt: „Morgens Deutschland – abends Heimatland“.

Die Ambivalenz (Doppelwertigkeit, das heißt gleichzeitig bestehende, einander entgegengesetzte Gefühle – z. B. Haßliebe – haben) charakterisiert das Gefühlsleben vieler Wanderarbeitnehmer der 1. Generation.

Der schweizerische Schriftsteller Max Frisch hat schon damals, am Anfang dieser neuen Völkerwanderung in Europa, seinen berühmten Spruch gesagt und geschrieben: „Die Arbeitskräfte wurden gerufen und die Menschen kamen“.

Die Menschen haben im Laufe der Zeit am Arbeitsplatz und im täglichen Kontakt mit ihren deutschen Arbeitskollegen ein bißchen Deutsch gelernt. Sie kamen irgendwie zurecht. Das einzige, was sie stärkte und ihnen Mut gab weiterhin in Deutschland zu bleiben waren ihre Familien, ihre Frauen, ihre Kinder und die Religionsgemeinschaften; die Kroaten und die Slowenen, die Portugiesen, die Spanier und die Italiener taten sich zusammen in ihren katholischen Missionen, die Türken, Marokkaner, Tunesier und andere Araber in ihren Hinterhofmoscheen oder in vielen Ausländervereinen. Die Zerrissenheit zwischen Heimatland und Deutschland charakterisiert die ganze Lebensperiode dieser ersten Generation – bei Italienern schon über 40 Jahre lang.

Diese erste Generation der Fremden in Deutschland wurde jahrelang verwaltet und betreut. Man kümmerte sich um sie. Das Außergewöhnliche in all den Jahren dieser modernen Völkerwanderung ist sicherlich die zweite und dritte Generation, die Kinder und Jugendlichen der ausländischen Bevölkerung in Deutschland. Sie sind im Vergleich zu ihren Eltern (zur 1. Generation) etwas Neues in Europa; sie sind nicht mehr so zerrissen zwischen dem Heimatland ihrer Eltern und Deutschland. Sie haben eine neue Dimension und eine doppelte kulturelle Identität entwickelt; eine europäische Dimension sozusagen.

Die erste Generation der Gastarbeiter waren mehr oder weniger Fremde in Deutschland. Verschiedene deutsche Institutionen befaßten sich jahrelang (insbesondere die sozialen und die kirchlichen Institutionen) mit der vielschichtigen Problematik des Phänomens „Gastarbeiter“. Es gibt in der Bundesrepublik Deutschland heutzutage eine ganze Bibliothek und unzählige wissenschaftliche Abhandlungen und Untersuchungen darüber; in soziologischer, pädagogischer, kultureller, wirtschaftlicher und rechtlich-politischer

Sozio-kulturelle Betrachtung

Hinsicht. Man hat jahrelang immer wieder über diese erste Generation der Ausländer in Deutschland gesprochen. Ihre Probleme wurden beschrieben, erläutert, diskutiert; in Ministerien, in den Rathäusern, in den kirchlichen Institutionen. Die erste Generation kam selber kaum zu Wort. Sie suchten Hilfe, wenn sie Probleme nicht selber lösen konnten; in ihren katholischen Missionen, in ihren Vereinen, bei den Deutschen Gewerkschaften und (kaum) bei deutschen Politikern.

Abends, als sie müde von der Arbeit nach Hause kamen, lebten sie gedanklich und emotional in ihren Heimatländern. Die Frau und die Kinder, die hier waren vermittelten ihnen die Illusion der Heimat in Deutschland. Die Musik des Heimatlandes (manchmal ärgerten sich deutsche Nachbarn deswegen) und die Videofilme verstärkten noch die Illusionen des Heimatlandes in den Hinterhöfen der deutschen Großstädte.

Wenn man die Identität als völlige Übereinstimmung einer Person mit dem was sie ist bezeichnet, gab und gibt es bei den Wanderarbeitnehmern der ersten Generation einen Bruch; im psychologischen (Ich-Identität) und im soziologischen Sinne (kulturellen Identität). Was die kulturelle Identität anbetrifft, wird es besonders spannend nicht nur für die erste, sondern auch für die zweite und dritte Generation; der Kinder und Jugendlichen der ausländischen Wanderarbeitnehmer.

Wenn wir die kulturelle Identität als im kulturhistorischen Zusammenhang erworbenes (gelerntes) Selbstverständnis eines Individuums, einer Gruppe oder Nation im Hinblick auf die Werte, Fähigkeiten, Gewohnheiten, Sitten und Gebräuche, Tradition und vor allem die Sprache, analog zum Prozeß der sozio-emotionalen Persönlichkeitsbildung, betrachten und vergleichen, so läßt sich eine Entwicklung der individuellen und gruppen-spezifischen kulturellen Identität erklären. Das vollzieht sich innerhalb eines sozial (Familie, Gesellschaftsschicht, ethnische Minderheit) oder regional (kroatische, deutsche, europäische Kultur) definierten kulturellen Milieus.

Die kulturelle Identität einer konkreten Person entsteht aus dem Eingebundensein des Individuums in die kulturelle Identität eines Kollektivs einerseits und dem Bestreben nach Autonomiebewahrung der

Wanderarbeitnehmer Deutschland

ein Gesellschaftsphänomen

eigenen Ich-Identität andererseits, oft auch in Abgrenzung gegenüber den kulturellen Normen und Zwängen (Kulturmuster) dieses Kollektivs. In unserem Falle also wäre zu untersuchen, inwieweit und in welchem Maße, die Ambivalenz und die Zerrissenheit die kroatische kulturelle Identität der ersten Generation (oder der zweiten und dritten Generation) der Wanderarbeitnehmer in Deutschland geprägt hat.

Das Spannungsfeld zwischen zwei Kulturen erlebte (und erlebt) die erste Generation der Wanderarbeitnehmer seit 20 oder 30 Jahren jedenfalls viel intensiver als die zweite oder dritte Generation.

Die Auseinandersetzung mit der „unbegrenzten Freiheit“

Die ersten Gastarbeiter (Wanderarbeitnehmer) aus Kroatien, Slowenien, Bosnien-Herzegowina, Serbien, Mazedonien und viele Albaner aus Kosovo, kamen nach Deutschland Ende der sechziger, Anfang der siebziger Jahre. Als junge, unverheiratete Männer und Frauen haben sie hier in Deutschland nicht nur eine neue Sprache, sondern im Vergleich zu ihren heimatländischen Traditionen und Werten eine andere Zivilisation entdeckt und erlebt. Vieles, was ihnen im Heimatland von Tradition, Religion und Erziehung her verboten oder tabuisiert war, war hier erlaubt. Die Auseinandersetzung mit der „unbegrenzten Freiheit“ jedes einzelnen hat viele Gastarbeiter der ersten Generation vor den Kopf gestoßen. Einige von ihnen wurden sicherlich angenehm überrascht, viele haben es aber nicht verstanden und leiden darunter bis zum heutigen Tag.

Dies gilt gleichermaßen für die Männer wie für die Frauen der ersten Generation.

Die materielle und finanzielle Unabhängigkeit und Relativierung der mitgebrachten Werte und Normen äußerte sich auch in einer bis dahin nicht gekannten (nicht einmal gedachten) sexuellen Freizügigkeit. Diese Erfahrung der Freiheit hat manche Gastarbeiterfamilien (traditionelle patriarchische) zerstört. Den Halt fanden viele bei der Kirche, in der Familie und in der bewußten Abgrenzung von dieser für sie nicht verstandenen freien Welt. Daß dies zwangsläufig zu Konflikten zwischen Eltern und Kindern führte, ist eine unbestrittene Tatsache.

Vieles ist anders geworden für die erste Generation hier in Deutschland; aus 3 Jahren des Aufenthaltes sind erst fünf, dann acht, dann 15, dann 20 oder sogar 30 Jahre geworden. Die damaligen 25- und 30jährigen, sind 50- bzw. 60jährige geworden. Viele von ihnen haben in Kroatien oder in Bosnien-Herzegowina neue Häuser gebaut. Sie haben ihren Verwandten in der Heimat gezeigt, wie gut man in Deutschland lebt, wie man viel Geld verdient. Als sie einmal im Jahr 3–4 Wochen Urlaub in ihrer Heimat verbrachten, sagten die Einheimischen: „Die Deutschen sind gekommen“. Die Heimat also erlebt man seit 30 Jahren nur im Urlaub. Man träumt immer noch davon, daß man endlich mal zurückgeht. Und zurückgehen werden sicherlich viele, wenn sie eine Rente (oder Pension) erreicht haben. Ihre Kinder aber werden in der Mehrzahl in Deutschland bleiben. Damit entsteht für die Mütter und Väter der ersten Generation ein neues Problem. Bei allen statistischen Ämtern der Länder und beim Statistischen Bundesamt (Wiesbaden) gibt es differenzierte Daten über die ausländische Bevölkerung in Deutschland.

Die Statistik gibt uns die Einsicht in:

- Gesamtzahl der ausländischen Bevölkerung in Deutschland, und in den Bundesländern, nach Staatsangehörigkeit,
- Männer und Frauen nach Alter differenziert,
- Kinder und Jugendliche,
- Schulbesuch der ausländischen Kinder und Jugendlichen nach Schulstufen und Schulformen differenziert,
- beschäftigte Ausländer in Deutschland,
- arbeitslose Ausländer in Deutschland,
- Asylsuchende und Kriegsflüchtlinge,
- Geburten und Sterbefälle,

- Verheiratete, Geschiedene und Getrenntlebende,
- mit Deutschen Verheiratete,
- Einbürgerungen usw. usw.

Über das seelische Leben und die Gemütslage, über Wünsche, Träume und Alltagsbewältigungen gibt es keine gesicherten Daten. Darüber kann man nur spekulieren.

Ich bitte deshalb die Leser, auch diese, meine Betrachtungen, kritisch und vorsichtig zu betrachten, und als Überlegungen eines erfahrenen Pädagogen und Zeithistorikers zu interpretieren – nicht mehr und nicht weniger.

Dominik Europäer

Seit drei Jahren begleite und betreue ich eine Wanderausstellung, eine Europaausstellung und eine Lernwerkstatt zugleich. Im Rahmen meiner Tätigkeit als pädagogischer Mitarbeiter im Hessischen Institut für Lehrerfortbildung bekam ich so die Möglichkeit viele hessische Schulen (und Schüler) kennenzulernen. Diese Ausstellung heißt „EURE und OPAs Kultur“. Sie versucht (mit gutem Erfolg) die Begriffe: Kultur, Kulturbegegnungen und Kulturaustausch in Europa in der Geschichte und Gegenwart zu didaktisieren. Ich arbeite in dieser Lernwerkstatt mit Lehrern und Schülern. Meine Gespräche mit den Schülern in verschiedenen hessischen Schulen waren mehr als interessant. Bevor wir uns für ein Projekt in der Lernwerkstatt entschieden haben, führten wir ein freies Gespräch über Kultur, Traditionen, Kulturbegegnungen und Kulturaustausch. Anfangs stelle ich mich immer den Schülern vor und bitte sie; sich selbst vorzustellen mit Namen, Berufswunsch und evtl. Nationalität. Überwiegend waren es deutsche Schüler aber in der Regel gab es in jeder Klasse einige ausländische Schüler. In einem Frankfurter Gymnasium betreute ich im November 1996 eine Abiturientenklasse. Bei der Vorstellung sagte ein Schüler: „Ich heiße Dominik und bin Europäer“. Die Schüler der Klasse waren in der Mehrzahl Deutsche, darunter zwei Italiener, ein Spanier und ein Iraner. Ich fragte überrascht: „Wieso Dominik, bist Du ein Europäer?“ Er antwortete selbstbewußt: „Meine Mutter ist Kroatin, mein Vater ist Deutscher. Meine Muttersprachen sind Deutsch und Kroatisch und hier in der Schule lerne ich Englisch, Französisch und Latein“.

Solche Beispiele gibt es in den verschiedensten Variationen (Griechisch-Deutsch, Türkisch-Deutsch, Italienisch-Deutsch, Spanisch-Deutsch usw.) in Deutschland zur genüge. Das ist ein Phänomen der zweiten und dritten Generation – der Kinder und Jugendlichen der ersten Wanderarbeitnehmer.

Wo bist du, mein Sohn? – Bild: D.Trumbetaš

Radio Marija – kršćanski glas u tvome domu

Kardinal Kuharić blagoslovio prvi
katolički radio u Hrvatskoj

U osobitom vjerskom ozračju predblagdanskim dana s radošću smo primili vijest kojom je 22. veljače 1977. godine najavljen rad radijske postaje **Radio Marija**. Prvi puta u povijesti hrvatskoga puka začuo se zvučni znak samostalne radijske postaje pod imenom i zaštitom Blažene Djevice Marije. Sjetimo se Tertulijanove izjave: „Anima humana naturaliter christiana – Ljudska je duša po svojoj naravi kršćanska“. Možemo jednako reći kako je duša hrvatskog naroda i marijanska, a samim time vjerujemo kako će joj biti blizak slogan: **Radio Marija-kršćanski glas u tvome domu**. Upravo pod tim geslom je započeo još 1983. godine svjetski projekt Radio Marije u malom mjestu Arcellasco u Italiji, s odašiljačem postavljenim na samome zvoniku i s više nego skromnom tehničkom opremom. Po načelu „Ako je nešto dobro za jednu župu, dobro je i za Milansku biskupiju, dobro za cijelu Italiju dobro je i za cijeli svijet“, postaja Radio Marija, potporom Sv. Oca i mjesnih biskupa, proširila se po mnogim zemljama. Njen program imao je svakim danom sve veću slušanost. Za razvoj marijanskih radio postaja po svijetu zadužen je svećenik dr. Leo Maasburg.

U Hrvatskoj je Radio Marija svoj korak k ostvarenju započeo 1994. godine u krilu Pokreta krunice za obraćenje i mir. Ubrzo je projekt preuzela Udruga Radio Marija – članica međunarodne obitelji istoimenog radija. Kolijevka postaje je brižljivo pripremana od 1990. godine u župi „Rodenja Isusova“ na zagrebačkoj Kajzerici, u minijaturnom centru bl. Augustina Kažotića. Tihim, gotovo samozatajnim radom zajednice apostolskoga života bl. A. Kažotića i župnika župe Rodenja Isusova, p. Dominika Nedjeljka Sliškovića, glavnog i odgovornog urednika, ostvaren je ovaj dugo iščekivani projekt.

I dok se radio valovima širila radost zvonjave crkvenih zvona, hrvatskom puku se umilno oglasila osobito draga pjesma „Rajska Djevo“, koja je ujedno i zvučni znak ove postaje. U neobično prikladnom i pomno odabranom vremenskom okviru svoga nastajanja i duševnog raspoloženja suvremenog čovjeka, najavljen je prvi radni dan Radio Marije. Molitvom „Angelus“, koju je predmolio kardinal Franjo Kuharić, zazivajući blagoslov na djelatni-

ke, obratio se slušateljstvu riječima: „S radošću otvaram Radio Mariju. To je katolički radio koji će vam svakoga dana uputiti riječ, poruku, glazbu. Iz tog radija možete svoju dušu oplemeniti slušanjem Božjih poruka, kroz taj radio Crkva vam progovara u ime Krista, i taj svoj govor povjerava posebnom zagovoru i zaštiti Majke Božje. Po zagovoru Majke Božje, milost Božja struji u duše, u srca, tješi žalosne, podržava nadu onima koji su u teškim situacijama, poziva grešnike na obraćenje, podržava dobre u dobru. Tako unosi u naše obitelji poruku sloge, vjernosti i ljubavi prema životu, u zajedništvu iste vjere, nade i ljubavi. Bog je utkao u majčinske dimenzije odsjev svoje nježnosti i strpljivosti s ljudima. Nema Crkve bez majke. Zato neka ovaj radio služi za obraćenje, za društvenu obnovu, neka nas uči moliti, uči ispravno vjerovati, uči stvarati zajedništvo svih okupljenih oko Isusa Krista. Neka bude nad ovim djelom, nad suradnicima, nad svim slušateljima, trajna zaštita Božjega blagoslova.“

Potom se slušateljima oglašio glavni i odgovorni urednik Radio Marije, podsjećajući kako se pjesma „Rajska Djevo“ čula iz gotovo milijunskog broja ljudskih srdaca 11. rujna 1994., okupljenih oko pape Ivana Pavla II. – upravo s ovoga istoga mjesta – zagrebačke Kajzerice. Glas Radio Marije služi čitavoj zajednici, a posebnu pažnju upućuje najslabijima u društvu (bolesnima, usamljenima, prognanima), dajući im nadu i utjehu. Radio Marija svoje programe priređuje samostalno, isključivo u skladu s naukom učiteljstva Crkve, neprofitabilna je radijska postaja, prvenstveno oslonjena na dobrohotnost svojih suradnika. Kao takova isključuje i svaki oblik promidžbenog oglašavanja. Programska shema, uz molitvu, obuhvaća duhovnost, katehezu, povijest i nauk Crkve, duhovnu glazbu, te razne vijesti iz života Crkve. Uz te osnovne smjernice nastojat će pronaći i dovoljno prostora za ostale srodne sadržaje.

U samom početku svojega javljanja uredništvo će oblikovati program prema svojim mogućnostima, sa svakodnevnim početkom rada u 16 sati i uključivanjem u program Radio Vatikana u 19 sati. Čujnost radija je za sada u Zagrebu i široj okolici na frekvenciji 96,00 MHz.

I kao što Radio Marija Italije, Poljske, Njemačke, emitira svoje programe preko satelita, takvo javljanje zaželimo i Radio Mariji Hrvatske, kako bi glasom, koji ljudima pronosi istinu o Božjoj riječi, istinski ušla u svako ljudsko srce. I kako bi „Rajska Djevo, Kraljice Hrvata“, zanosna pjesma i molitva, jednako milozvučno doprla do svakog našeg čovjeka. Savjetom, radom i molitvom, posebice trpljenjem, djelatnici i slušateljstvo postaje dočekali su ovaj dan. Vjerujemo kako nije daleko i onaj drugi, kada će se signal ove postaje oglasiti u svakom, i najudaljenijem hrvatskome domu. Do tada vam prenosimo, barem ovim putem riječi Pape Ivana Pavla II. upućene voditeljima i slušateljima Radio Marije na dan 23. ožujka 1994. godine: „Ljudi osjećaju potrebu za pravom, istinitom riječju. Riječju koja izgrađuje, a ne dijeli, koja ulijeva povjerenje (nadu) u prestrašena srca. Čistu riječ, jednostavnu riječ, riječ koja navješta ljubav i istinu. Ta riječ je poruka spasenja. To je sam Isus Krist. Vi ste navjesticama takve riječi, štoviše morate joj biti svjedoci. Samo ona riječ iza koje stoji svjedočanstvo života, riječ koja raste na tlu vjere, nade i ljubavi, imat će snagu da uvjeri i odgoji čovjeka. Jedino takva riječ može postati oruđe nove evangelizacije.“

P.S.: Udruga Radio Marija

HR-10020 Zagreb, IX. Podbrežje 35
Tel./fax.: 385-01-6550234

Broj žiro računa: 30103-678-96492
ZAP-Zagreb

ZANIMLJIVO

Čežnja je dokaz za Božju opstojnost

To da ljudi imaju samo čežnju za svetom, jest dokaz Božje opstojnosti. „Svijet stvaramo po drugi put, kada ga hvalimo i slavimo“, rekao je religijski pedagog Fulbert Steffensky. Čovjek ne spoznaje druge samo po njihovim djelima, nego i njihovim željama. Tko nema snova, taj trpi od negovorenja i neispunjenosti. Prorok Izaija bio je upravo „majstor čežnje“, jer je živio da živi u punini. ■

● **Nedovršenu kuću katnicu u Sesveta-** ma prodajem, s vrtom, svim priključcima i bunarom. Prizemlje dovršeno, te jedna soba na katu. Ispod krova moguća izgradnja jednoga stana. Do središta Zagreba potrebno 20 minuta, a do auto ceste 1 kilometar. U blizini trgovine, vrtić, škola i mogućnost zaposlenja. Obavijesti na telefon u Berlinu: 030/6878354.

● **Prodajem:** mali vrt s kamp kućicom, novim šatorom s tezgom, sa svim priključcima, pokućstvom u Neukölln/Tempelhofu kod Berlina. Obavijesti na telefon: 030/6878354.

● **Prodajem gradilište kod Sesveta,** na lijepom i sunčanom mjestu s 3856 m². Započeta gradnja, prva deka, prema najnovijim standardima. U sklopu gradilišta je i manja kuća (oko 60 m²) s provedenom strujom, vrlo brzo osposobljiva za stanovanje. Plaćena građevinska dozvola i priključci za vodu. Obavijesti na telefon: 06122/16940.

● **Prodajem kuću u Sukošanu** kod Zadra, s 4 dvosobna stana i 2 lokala, ukupno 500 m², te s okućnicom od 250 m². Tel./fax. 0821/435412.

● **Prodajem zemljište** u Sukošanu kod Zadra, 2900 m², blizu mora, borova šuma, s objektom 14x9 (garaže), voda i struja. Mogućnost kupnje po četvrtinama. Cijena: 150,- DM/m². Tel./fax. 0821/435412.

● **Prodajem posjed, 4000 m²,** sa stambenim prostorom od 90 m², s centralnim grijanjem i razvijenom „Cincila-farmom“, sve 7 km daleko od središta Slav. Broda. Cijena po dogovoru. Obavijesti: 00385-35-238815; 465817.

Obavijest prodavačima u Nevigesu

Odlukom uprave grada Velberta na livadi pokraj Gospina svetišta u Nevigesu, u kojem se svake godine održava veliko hrvatsko hodočašće na Duhovski ponedjeljak (ove godine 19. 5.), više nije dozvoljeno prodavati: zastave, kasete zabavnog sadržaja, video vrpce i slične predmete.

Uz posebnu dozvolu odgovornih u gradu te Hrvatske katoličke misije Mettmann, dopušteno je prodavati: hranu, piće, krunice, svete slike, cvijeće i svijeće.

Informacije: Hrvatska katol. misija Mettmann, tel. 02104/75514.

RJEŠENJE KRIŽALJKE IZ PROŠLOG BROJA

□ I □ □ □ □ □ □ □ □ □ □
 □ STALAK □ ORBA
 □ POKORA □ PLES
 □ IMAM □ JOR □ BI
 □ TAR □ MASONI □
 □ S □ □ KONJUSARI □ □ □ □ □
 SAKRAMENT POMIRENJA
 □ VRATA □ ČELNIK □ LER
 □ JAD □ KLANJE □ TIRENA
 □ ESAD □ ATESTACIJA □
 □ STRANCI □ TONAŽA □ M
 □ TI □ RVI □ PIKT □ ACID

NAGRADNA KRIŽALJKA

Rješenje pošaljite najkasnije do 26. IV. 1997.

Nagrađeni:

Nada-
Anđelka
Eremut,
Winnenden

Breda
Dvořák,
Ljubljana

Dijana Tolić,
Rüsselsheim

		PIJEŠAK U SAHU		SARENO USKRSNO JAJE	BITI OD KORISTE IMATI SAVISLA	STARA MJERA ZA TEŽINU	DIO LICA	IME ŽENA KOJA SU POHTALE NA ISUSOV GROB	GESLO, LOZINKA	RADOSNI USKRSNI PRIJEV	RADIJUS	13. I 22. SLOVO ABECEDE	JASTREBARSKO	NAPADAČI, OSVAJAJCI, NASILNICI
		BACAČ DISKA U ST. GRČKOJ						POPRSIJE						
		D												
		OTKUPITELJ, KRIST											STRONCIJ	
		ALUMINIJ				UBIO ABELA	POSUDIČE ZA SOL							
		OGRUČICE, NAUŠNICE					VARIJANTA							
		SLUŽI ZA BRISANJE NAPISANOGA							URES, NAROT					
		MJESTO Gdje SE USKRSU ISUS UKAZAO DVOJICI UČENIKA	STROJEVI ZA PO-KRETANJE USKRS	M	CIGANKA (ŠPANJ.)				GLAĐIL-SKO SLOVO DESNI PRI-TOK SAVE				OPSEG	
					PRAZAN HOD MOTORA								POGLAVAR SAHO-STANA	
		NEPREKIDNA MJENA, POSTUPNI RAZVITAK						POKLON					PRIMJER	
								KISELINA					MANJI KOLUTI OD KOVINE	
		STRUČNJAK ZA MATE-MATIKU								ŠIPAK, MO-GRANI (MN.)				
										ZAVIST, ZLOBA				
		PORTU-GALSKO OTOČJE					PRVA SLO-VA IMENA I PREZIMENA I NJ							SPLIT
		UJEDINJENA ARAPSKA REPUBLIKA				POVIŠENA NOTA C		BILJKA (CVI-JET PROTIV GUSTA-VOSTI)					ĐAKOV. BISKUP, CILIL	
					JOD								BELGIJA	
		SMJEH						IME TEOLOGA REBIČA						

SRETAN
USKRS

U mjestu Putniković na Pelješcu, u Hrvatskoj, umro je 9. 3. 1997. fra Augustin Anto Dragun, franjevac provincije Bosne Srebre.

Fra Augustin Anto Dragun

Fra Augustin je u posljednje dvije godine obavljao službu bolničkoga kapelana u Dernbachu kod Montabaura, a prije toga je 13 godina služio kao župnik njemačku župu Niederhöchststadt-Eschborn, biskupija Limburg. Posljednjih godina je bio teško obolio, te je više mjeseci provodio u raznim bolnicama na liječenju. Kada je prizdravio, otišao je u domovinu, te obišao rodno mjesto Kraljevu Sutjesku, Sarajevo i još nekoliko mjesta u Bosni i Hrvatskoj. Već je bio odlučio zastalno se vratiti u matični samostan u Kraljevoj Sutjesci, ali ga je zatekla iznenadna smrt na Pelješcu, gdje je bio u gostima kod rođenoga brata don Frane, također svećenika. U vrijeme rata posebno se angažirao u skupljanju i slanju humanitarne pomoći ugroženima u Hrvats-

koj i BiH. Njegovu dobrotu osjetili su osobito brojni Sutješćaci, kojima je više puta osobno uručivao pomoć u raznim izbjegličkim mjestima. O njegovoj humanitarnoj djelatnosti pisale su u više navrata i ugledne „Frankfurter Allgemeine Zeitung“, a nakon jednog povratka iz Bosne za vrijeme rata fra Augustin je imao dugi razgovor i za popularni FFH radio. U to je vrijeme i „Živa zajednica“ objavila aktulani razgovor s fra Augustinom.

Fra Augustin Dragun je rođen 16. 12. 1935. u Kraljevoj Sutjesci; u franjevačku provinciju Bosnu Srebre stupio je 14. 7. 1954.; svečane redovničke zavjete položio je 16. 4. 1959., a za svećenika je zaređen 14. 7. 1963.

Sprovod pokojnog Augustina bio je 11. 3. 1997. u Kraljevoj Sutjesci. Počivao u miru!

A.B.

† SINIŠA GLAVAŠEVIĆ

U spomen najpoznatijem vukovarskom novinaru

„Slike Vukovara u 22-om satu 67-og dana ostat će svjedocima ovog vremena zauvijek u sjećanju. Aventinjski prizori nižu se do beskraj, miris paljevine. Pod nogama se osjećaju ostaci trepuvlja, građevinskog materijala, stakla, ruševine i jeziva tišina... A ovoga trenutka dobivam i podatke o završenim pregovorima. Konvoj kreće sutra u 10.00 sati, imat će kapacitet 500 pacijenata... U civilnim skloništima naselja Borovo sutra će također biti uspostavljen kontakt, gdje ima negdje oko 200 ranjenika... Nadamo se da je mukama po Vukovaru kraj“. To je zadnje u eter izgovorio Siniša Glavašević 18. studenoga 1991. godine kada je nastupio muk na valnoj dužini 91,6 MHz na kojoj je svoj program emitirao Hrvatski radio Vukovar. Od tog časa Siniši Glavaševiću izgubio se svaki trag. Gotovo šest godina majka Cecilija, supruga Majda i sin Bojan živjeli su u neizvjesnosti i potajno se nadali da će se njihov Siniša, nakon možebitnog zatočeništva, živ vratiti. Od službenih srpskih predstavnika, pregovarača o zatočenima i nestalima, nije se moglo ništa saznati; nitko od njih nije htio potvrditi strašnu istinu o mučkom ubojstvu Siniše Glavaševića i Branka Polovine na Ovčari 20. studenoga 1991. Sinišina majka Cecilija u ovome je ratu izgubila majku, muža i njega, jedino

dijete. Gospođa Cecilija može biti ponosna jer njezin je sin bio sin mnogih vukovarskih majki koje su sa zebljom svakodnevno čekale glas Siniše Glavaševića; njegov je glas značio da Vukovar postoji i da će vječno živjeti. Hrvatska je u Vukovaru živjela u ljudima koji su vjerovali u njeno uskrснуće, pa nije čudo što je u njemu otkrila svoj pravi lik. Mogao je Glavašević, da je htio, na vrijeme napustiti vukovarski pakao i ostati živ, ali takva razmišljanja su njemu bila strana, zato se i priključio konvoju ranjenika unaprijed znajući što ih sve skupa čeka. Jednostavno nije mogao napustiti te očajnike što svakodnevno slušaju njegova izvješća puna rodoljubnog zanosa i vjere u konačnu pobjedu. Siguran sam da je pred zločinačkim streljačkim strojem na Ovčari, gledajući u smrtonosne pušćane cijevi, uzviknuo: „Hrvatska će pobijediti i čast mi je za njezinu slobodu poginuti!“ Glavašević je bio siguran da Vukovar nikada neće pasti i zato ga nije mogao napustiti. „Strašno je što obitelj i prijatelji Siniše Glavaševića i mnogih drugih koji su pogubljeni nakon pada Vukovara, nakon što su čekali više od pet godina da saznaju istinu o nestalima, sada još moraju čekati da se izvrši pravda“, piše u priopćenju „Amnesty Internationala“ uz napomenu da se trojica optuženih za

zločin (Šljivančanin i Co.) na Ovčari, slobodno šetaju u SR Jugoslaviji i primaju mjesečnu plaću. Teško je očekivati da će se zločinci pojaviti pred međunarodnim sudom za ratne zločine u Haagu jer njihova matična država Srbija jednostavno ne priznaje taj sud, dok s druge strane taj isti sud dijeli subpoene Hrvatskoj i prijeti međunarodnim sankcijama. Šljivančanin, Mrkšić, Arkan i njima slični ratni zločinci uživaju zaštitu države-agresora, čiji ustav tobože ne dozvoljava da se njezinim građanima sudi izvan matične države. S vremenom će zločinci, koji su s nevinim žrtvama napunili Ovčaru i mnoge druge jame po Hrvatskoj i BiH, biti zaboravljeni i amnestirani od tzv. zapadanoeuropske uljudbe. Bez obzira na prljave političke igre svjetskih moćnika, hrvatski narod može biti ponosan na Sinišu Glavaševića i njegove kolege novinare koji su, vršeći svoju domoljubnu i profesionalnu dužnost, pali za hrvatsku neovisnost i slobodu. Svima njima, kao i poginulim hrvatskim braniteljima, neka je laka hrvatska gruda. Siniša Glavašević pokopan je 14. ožujka na zagrebačkom groblju Mirogoj, a na njegov su ga posljednji put ispratili članovi obitelji: majka Cecilija, supruga Majda i sin Bojan, prijatelji, sugrađani, te mnogi dužnosnici.

Ivek Milčec

Vukovar poput feniksa

Rimokatolička župna crkva u Vukovaru potpuno je razorena, kao i svi drugi katolički sakralni objekti. Nakon povratka prognanih katolika u grad, obnovit će se svakako i crkve.

Oko razorenog vodotornja koji dominira Vukovarom vođene su u ratu teške borbe. U Vukovaru su uništena sva industrijska postrojenja. I njih će se morati obnoviti, jer je Vukovar bio vrlo razvijeni industrijski centar. Bit će posla i života.

Zazidana vrata katoličke crkve u Iloku

▲ Dirljivi susret s bakom nakon dugih šest godina. Baka je cijelo vrijeme ostala u Iloku pod srpskom okupacijom. Čuvala je vatru za svoje unuke, koji nisu prestajali misliti na nju i slati joj pomoć. Sad je red na njima, na mladima, da se vrate i žive u hrvatskom Iloku.

Župnu i samostansku crkvu sv. Ivana Kapistrana u Iloku moralo se ► zazidati kako bi se sačuvala od provala i skrnavljenja. Uskoro će doći dan kada će i ta crkva otvoriti širom svoja vrata svim prognanim župljanima. Iločki franjevci su čuvali crkvu kroz cijelo vrijeme okupacije, nadali se i strpljivo čekali da ponovno zazvone radosna iločka zvona.

